

Број 2 Number • Лето 2005 Summer

Атлантски савет Србије и Црне Горе • Atlantic Council of Serbia and Montenegro

ВРЕМЕ ИЗАЗОВА • THE TIME OF CHALLENGES

Број 2 Number • Лето 2005 Summer
Атлантски савет Србије и Црне Горе • Atlantic Council of Serbia and Montenegro

САДРЖАЈ / CONTENTS

<i>Уводник – 6 – Editorial</i>	
Балкански расплисти	Balkan Outcome
<i>Интервју: Борис Тадић – 8 – Interview: Boris Tadic</i>	
Недостаје нам едукација	We are lacking in education
<i>Свет – 12 – World</i>	
Можемо ли победити тероризам	Can we overcome terrorism
<i>ЕУ после одбијања устава – 16 – EU after rejecting the Constitution</i>	
Почетак краја или оснажена интеграција	The beginning of end or the strengthened integration
<i>Југоисточна Европа – 20 – South Eastern Europe</i>	
Заједнички интерес и сарадња предуслов за просперитет	Common interest and cooperation – prerequisite for prosperity
<i>Представљамо: Уједињено Краљевство – 24 – Presenting: The United Kingdom</i>	
Горди са разлогом	Proud with reason
<i>СЦГ и Партерство за мир – 36 – S&M and Partnership for Peace</i>	
Како превазићи тапкање у месту	How to overcome the stalemate
<i>Обавештајна заједница у СЦГ – 38 – Intelligence Community in S&M</i>	
Одговор на глобалне претње	Response to global threats
<i>Систем одбране СЦГ – 42 – Defense System of S&M</i>	
Професионализација и модернизација Војске	Professionalization and modernization of the Army
<i>Војна индустрија СЦГ – 44 – Military Industry of S&M</i>	
Стабилно тржиште – предуслов опстанка	Stable market – condition for survival
<i>Енциклопедија евроатлантизма – 46 – Encyclopedia of Euroatlantism</i>	
Евроатлантизам	Euroatlantism
<i>Асоцијација атлантичког уговора – 48 – The Atlantic Treaty Association (ATA)</i>	
План за нове изазове	Plan for new challenges
<i>О нама – 50 – About Us</i>	
Прегрши активности	A myriad of activities

Osnivač i izdavač / Founder and Publisher:
Atlantski savet Srbije i Crne Gore / The Atlantic Council of Serbia and Montenegro

Uređivački odbor izdanja Atlantskog saveta SCG / Editorial Board: Branislav Andelić, dr Srbobran Branković, Rodoljub Gerić, prof. dr Darko Marinković, Veljko Kadjević, Miloš Ladičorbić, Blagoje Ničić, Petar Popović • Za izdavača / For the Publisher: Vladan Živulović, predsednik / President • Glavni i odgovorni urednik / Editor-In-Chief: Veljko B. Kadjević • Redakcija / Editorial Work: Goran Popović, Jelena Jeličić, Milan Jovanović, Ivana Kojadinović, Mihailo Ilić, Ana Đorđević • Fotograf / Photography: Aleksandar Kelić • Jezički redaktori i korektor / Language Editor: Nada Dragičić, prof. • Likovno-grafički urednik / Graphics & Layout: Aleksandar Švedić, akad. slikar • Marketing: Tatjana Kadjević • Sekretar redakcije / Editorial Secretary: Aleksandra Vučković • Prevod na engleski / English Translation: studenti Filološkog fakulteta u Beogradu, Katedra za anglistiku / Students of the Philological Faculty of Belgrade, Chair for English Studies: Senka Kankaraš, Bojana Nenadović, Jelena Protić, Nikolina Šašo, Marko Šundrić, Aleksandra Mincić, Nevena Petrović • Adresa Redakcije / Editorial Office Address: 11000 Beograd, Bul. JNA 83 / Boulevard JNA 83, Belgrade 11 000, Serbia and Montenegro • E-mail adresa / E-mail Address: atlantis@atlanticcouncil.org.yu • Elektronsko izdanje / Electronic Publication: www.atlanticcouncil.org.yu • Tel/fax: +381 11 3975-643, 2493-096, 2493-356 • Časopis izlazi tromesečno / Atlantis is a quarterly newsletter • Štampa / Printing: Štamparija/Printing Services TIMGRAF Beograd

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY

Izdavanje ATLANTISA podržala je Vlada Kraljevine Norveške / Publication of *Atlantis* Supported by the Government of the Kingdom of Norway

Почетком августа Балкан је био поприште још једног типичног балканског догађаја, с обавезним трагичним поводом. Наиме, у Книну је 5. августа, уз много помпе, Хрватска прославила десетогодишњицу „Олује“, војне акције током које су, како се у тој држави сматра, „ослобођени“ сви хрватски крајеви, па се тај датум слави као – државни празник. У исто време, у другим крајевима, тај дан су обележавали као „дан жалости“. Не само зато што је у наведеној акцији страдало можда и више од 5.000 људи (рачуна са да је око 2.000 погинуло, док се 3.000 води као „нестало“) већ и зато што је пред налетима хрватских трупа своје куће и имања у Хрватској напустило најмање четврт милиона припадника српске нације. Сви они су до тада били држављани Хрватске, а од тада – избеглице, од којих се огромна већина још није вратила у Хрватску, а можда се никада ни неће вратити.

Само месец дана раније, у суседној Босни, дешавало се нешто слично. У Сребреници се, наиме, 11. јула окупило силен свет ради обележавања једног од највећих злочина у минулим балканским ратовима. Реч је о бруталној ликвидацији око 8.000 Бошњака, углавном цивила, коју су починиле српске трупе. Али, док се још туговало над жалосном судбином тих недужних људи, на истом том подручју, у Братунцу, само дан касније, босански Срби су обележили свој дан туге, посвећен пустошењима села Подриња и Бирча. У тим догађајима је страдало 3.500 припадника тог народа које су ликвидирале трупе злочинца са друге стране – Насера Орића.

Истина је да те догађаје светска јавност, ваљда оптерећена предрасудом о донекле „злочиначкој“ улози Срба у ужасним балканским збивањима, није једнако рангирала, али се већ и из неких светских агенцијских извештаја могао уочити известан продор истине о томе да је током сукоба на територији бивше СФРЈ злочинаца било мање -више подједнако – на свим странама. Међутим, колико год да се чињеница о томе тешко пробија до свести светске јавности, изгледа да је једнако тешко, ако не и теже, почела да се пробија и до свести овдашњих обичних људи.

Управо то је до сада и онемогућавало суочавање с болним истинама. Србима се, на пример, својевремено морала чинити као сасвим легитимна жеља за очувањем земље у којој су сви живели заједно, баш као што се Хрватима, вероватно, оправданом чинила борба против оних који су се због тога побунили и тако запретили узурпацијом хрватских територија, као и Бошњацима – против и

једних и других, намерних да им откину по које бошњачко, „историјско“ парче земље... Стога су за многе лидери које су ти народи доживљавали као аутентичне борце за своја права још увек симболи праведне борбе за праведну ствар, па никога није требало да изненади чињеница да су се ових дана, у Сребреници и у Книну, као какве реликвије носиле фотографије неспорног зликовца Орића и хрватског генерала Готовине, одбеглог хашког оптуженика, као што је постало уобичајено да чак и у среде Београда, с времена на време, освану плакати са фотографијама Младића и Карадžића, без премца најславнијих ликова са хашких потерница.

Ратови су ружни и трагични догађаји, у којима је убијање сасвим легитимно, али и у њима постоје извесна правила чије се кршење не може схватити никако другачије него као злочин. Зато је сасвим наопако, а за будућност и погубно, свако правдање вишим циљевима зверског убијања недужних, мучења и силовања, бездушног касапљења људи, али и њиховог систематског претеривања са огњишта, тзв. етничког чишћења, које се више не толерише у модерном свету. Наиме, злочинци у садашњем свету – без обзира на то ко су и иза каквих се великих идеала скривају – морају да буду кажњени. То је важно због правде и жртава, али и због наука да се злочин никада не може исплатити. Важно је и због тога да би се његовом индивидуализацијом избегао третман злочина као опште категорије, односно да би се избегло претварање читавих народа у зликовачке, што је исход који би морао посебно да нас забрињава. Важно је и као доказ спремности земаља које желе у евроатлантске интеграције да се подвргну међународним узусима...

Нашој држави – Србији и Црној Гори, због тога је и онемогућен улазак не само у „Партнерство за мир“ или НАТО већ и у Европску унију све дотле док не испуни своје хашке обавезе. Наравно, те обавезе се некима и не свиђају, али је чак и њима јасно да су цена која мора да се плати. Исте такве обавезе има и Хрватска, која се однедавно и сама уверила да ће је тешко пустити у Европску унију не само док не испоручи Хагу Готовину већ и док Србе прогнане у „Олују“ у већем броју не врати кући. То важи и за све друге, са осталих подручја овог несрећног региона, укључујући и косметско, које ће тек када се сви искрено буду суочили са својим делимима и неделимима добити прилику да се претвори у оазу мира и просперитета.✓

Родолјуб ГЕРИЋ,
новинар „Политике“ и члан
Атлантског савета СЦГ

БАЛКАНСКИ РАСПЛЕТИ

BALKAN OUTCOME

*A*t the beginning of August, the Balkans was the scene of yet another typical Balkan event, with inevitably tragic occasion. Namely, on August 5th, in Knin, and with much pomp, Croatia celebrated the 10th anniversary of Operation Storm, the offensive during which, as it is believed in Croatia, all Croatian territories were "liberated", which is enough reason for celebrating it as – a national holiday. At the same time, in other places, that day was marked as – the day of mourning. Not only because of the fact that more than 5000 people were killed during the mentioned military action (according to some estimations, around 2000 people were killed, while 3000 are considered "missing"), but also because of the exodus of at least one quarter million Serbs who were forced to leave their homes and lands in the face of the approaching Croatians troops. Up to that moment, they had all been citizens of Croatia but since that point – refugees, the majority of whom still has not returned to Croatia and probably never will.

Only a month before that event, in the nearby Bosnia, something similar was taking place. Namely, on July 11th in Srebrenica, crowds of people gathered in order to give tribute to one of the worst atrocities in the recent Balkan wars. The thing in question is a brutal massacre of approximately 8000 Bosnian Muslims, mostly civilians, by the Serbian troops. However, as people were still mourning the tragic destiny of those innocent people, in the same region, in Bratunac, only a day later, Bosnian Serbs marked their own day of mourning dedicated to the ravaging of the villages Podrinje and Birc. In those events, 3500 people of Serbian nationality were executed by the troops commanded by the Bosnian Muslim militia leader, another criminal but from the other side – Naser Oric.

The truth is that these events were not equally ranked by the world, perhaps burdened with prejudices towards Serbs and their „much more criminal“ role in the heinous Balkan wars, but in some of the world news agencies' reports we could already notice a certain amount of truth beginning to surface about the fact that during the conflicts on the territory of former Yugoslavia, the criminals were, more or less, equally present on both sides. But, no matter how difficult it is for the world to realize this fact, it seems as much difficult, if not even more difficult, for the ordinary people of our country to realize that.

That was exactly what prevented us from facing the painful truth. At the time Serbs must have considered as perfectly legitimate their wish to preserve the country in which they all had lived together, likewise Croats may have seen as justifiable their fight against those who rebelled and threatened to usurp Croatian territories, as well as Bosnian Muslims their fight – against both of these nations who intended to tear off some Muslim, "historical"

piece of land... Therefore, the warlords in whom their people recognized authentic heroes and fighters for their own rights are still symbols of rightful fight for a rightful cause, and it shouldn't have come as a surprise the fact that these days, both in Srebrenica and Knin, people carried the photographs of an indisputable criminal Oric and the Croat General Ante Gotovina, a fugitive ICTY indictee, as it has become quite normal to see, from time to time, even in the middle of Belgrade, posters with the photographs of Mladic and Karadžić, who are without question the most famous people from the Hague indictments.

Generally speaking, wars are hideous and tragic events which see the killing of people as a quite legitimate thing, but which also have their rules, the violation of which can be interpreted only as a crime. Therefore, it's completely out of place, and even fatal for the future, to try to justify, in the name of higher goals, bestial killings of the innocent, torturings and rapes, cruel slaughters of people as well as their systematic persecution from their homes, so called ethnic cleansing, which is not tolerated any more in the modern world. Namely, criminals in today's world – no matter who they are and what ideals they are hiding behind – must be punished. It is also important for the sake of justice and victims and the old belief that crime can never pay off. It is also important because only by treating an individual crime we can avoid treating it as a general category and labelling whole nations as criminal, which is something that can easily become our major concern. It is important as proof that those countries that want to join Euro Atlantic integrations are ready to undergo the test of international procedures...

Our state union – Serbia and Montenegro is for that reason denied access not only into Partnership for Peace Program or NATO but also into the European Union, as long as it does not fulfill its obligations towards The Hague war-crimes tribunal. It is obvious that some people do not welcome them, but even they understand that this is the price that has to be paid. The same obligations are worrying Croatia which has been recently assured that its joining the European Union will depend not only on the extradition of General Ante Gotovina but also on returning home the majority of Serbs exiled in Operation Storm. The same stands for all the others from this unfortunate region, including the territory of Kosovo which will have its chance of becoming an oasis of peace and prosperity only when all participants honestly face both their deeds and misdeeds.✓

Rodoljub GERIC
Politika Journalist and a member
of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro

НЕДОСТАЈЕ НАМ ЕДУКАЦИЈА

Србија је централна држава у региону и приступањем „Партнерству за мир“ и Североатлантском савезу додатно би се стабилизовале безбедносне прилике у региону, а следећи корак било би стабилизовање унутрашњих прилика у Србији. Оптимиста сам, и верујем да би, и поред садашњих поларизованих ставова, јавност у Србији веома брзо увидела користи од наше европлатнске интеграције.

- Господине председниче, у домаћој и инострanoј јавности сматрају Вас љулијчарем који се снажно заљаже за интеграцију Србије у европлатнске Јулијчке, економске и безбедносне спротиве. Какву корист за наше грађане очекујете од приспуштања штим интеграцијама?

— Једна од највећих добити је, свакако, промена начина мишљења, а то сматрам основном реформе не само у сектору одбране већ и у друштву уопште. Добит за грађанима као појединца јесте нада у будућност, односно реалнија могућност да ситуација буде боља.

После убиства премијера Ђинђића, оптимизам који је успео да прошири и до власти, најудаљенијег грађанима временом се изгубио, и поново је почела да доминира апатија. Сматрам да ће реална добит бити опште повећање сигурности и осећаја припадности старијим савезницима, на која се Срби често позивају. Наравно, највише добити очекујем за грађане који су директно укључени у систем одбране, било у униформи, било у цивилу. И даље је, ипак, рано да се говори о обиму и садржају партнешког уговора. Мада се на основу садашње војне сарадње са земљама чланницама НАТО-а већ виде основе за оквире сарадње, треба прво сачекати позитиван одговор на наш захтев за пријем.

- Како да се постапне консензу на нашој Јулијчкој сцени у вези с приспуштањем Програму „Партијерство за мир“ и, поштом, Североатлантском савезу с обзиром на подељено мишљење јавности?

— Наша јавност није доволно обавештена о европлатнским интеграцијама – недостаје нам едукација. Неке суседне државе су у процесу приклучења имале отворене канцеларије за информисање јавности о НАТО-у, штампане су брошуре, приказиване специјалне емисије – јавност је обликована. Код нас не постоји ни минимални консензус о питањима одбране, па се стога лако убрају дневни политички поени на стратешким питањима опредељења једне државе и једног народа. Када се томе дода жута штампа, која сваки позитиван помак у том правцу увиђа у обланде нападних наслова и некомпетентних коменатара, који буде сумње у ионако слуђеном јавном мињењу, веома је тешко поставити макар доњи прауз зајед-

ничког опредељења српске политичке сцене према приступању „Партнерству за мир“, односно Североатлантском савезу.

- Да ли би приспуштање европлатнским интеграцијама донесло стабилизовање Јулијччких прилика у Србији и Црној Гори?

— Србија је централна држава региона и приступањем „Партнерству за мир“ и НАТО-у додатно би се стабилизовале безбедносне прилике у региону, али би, без сумње, следећи корак било стабилизовање унутрашњих прилика у Србији. Оптимиста сам, и верујем да би, и поред садашњих поларизованих ставова, јавност у Србији веома брзо увидела користи од наше европлатнске интеграције. Странке на власти сигурно би следиле тајак спољнополитички оквир, без обзира на садашње разлике. Србија треба приступањем „Партнерству за мир“ и НАТО-у да допринесе стабилности региона. У супротном, настаће проблем и за регион, и за Србију. У том случају, у дужем периоду, у региону би остала безбедносна рупа, а сугубинска питања безбедности у Југоисточној Европи, односно Западном Балкану, објективно не могу да се решавају без учешћа Србије и Црне Горе с обзиром на геостратешки интерес држава у региону.

- Будући да је претаја генерала Ратка Младића Хашком пребуналу једини претпослани услов за приједоравање Србије и Црне Горе „Партијерство за мир“, штампа у вези с тим може да учини Србија?

— Свима је јасно да је то велики проблем. Сматрам, на основу искуства, да је став међународних чинилаца веома чврст, и да од решавања тог проблема зависи наш целикунан процес интеграције. Такође, од решавања тог проблема зависи остварење вредности које промовишем и заступам као председник и за које верујем да чине национални интерес. С друге стране, проблем је домаћа јавност. Наime, поставља се питање како објаснити да је безбедносна интеграција тај национални интерес.

Желео бих да у вези с предајом генерала Ратка Младића постоји тесна сарадња свих релевантних институција. Мислим, пре свега, на сарадњу с Владом Србије. У време док сам обављао функцију министра одбране тешко смо остваривали пот-

WE ARE LACKING IN EDUCATION

Serbia is the central state in the region and by joining the "Partnership for Peace" and the North-Atlantic Union the security situation in the region would be additionally stabilized, and the next step would be the stabilization of Serbia's internal matters. I am an optimist and I believe that the public in Serbia, notwithstanding the current polarized views, has quickly discerned the benefits of our country's Euroatlantic integration.

- Mr. President, to both domestic and international public you are known as a politician who strongly supports the integration of Serbia into Euro-Atlantic political, economical and security structures. What do you expect our citizens will gain from those integrations?

— One of the greatest gains is certainly the change in the way of thinking, which is, in my opinion, the cornerstone of reform, not only of the defense sector but of the society itself. The gain for the citizen himself is the feeling of positive prospect for the future or rather a more realistic possibility for a better situation.

After the killing of Prime Minister Djindjic, the optimism he managed spread to the most remote citizen, diminished in time and feeling of apathy started to dominate again. I feel that the real gain will be the general feeling of security and belonging to old alliances Serbs cite so often and in numerous situations. Of course I expect the greatest gain for those citizens who are part of the defense system, both uniforms and civilians. However, it is still early to talk about the scope and contents of the partnership contract. Although our present military cooperation with the NATO countries provides the framework base for our future cooperation, we should first wait for an affirmative answer to our application.

- Still, how to reach consensus in our politics concerning joining the Partnership for peace Program and consequently the North Atlantic Alliance bearing in mind the fact that Republic is divided on the issue of starting integrations?

— Our public is insufficiently informed. We lack the process of public education and understanding of Euro-Atlantic integration. In the process of joining, some of our neighboring countries opened offices to inform the public about NATO, printed pamphlets, aired special shows to mould the public views. We have not reached even the minimal consensus on issues of defense, which makes it easy to gain daily political points on the issues of strategic determination of our country and people. Add to this tabloids which cover every positive step in that direction by flashing titles, incompetent remarks which rise suspicion in the altogether baffled public mind and we have great difficulty in setting the lowest level of common determination of Serbian politics to join the Partnership for Peace and NATO.

- Would joining to Euro-Atlantic integrations contribute to stabilizing the political environment in Serbia and Montenegro?

— Serbia is central country in the region

and its joining the Partnership for Peace and NATO would additionally stabilize the security situation in the region and doubtlessly the next step would be the stabilization of the internal situation in Serbia. I am an optimist and I believe that, in spite of current polarized attitudes, Serbian public would quickly realize the benefits of our Euro-Atlantic integration. The governing parties would certainly follow such foreign policy regardless of current differences. Serbia should be a contribution to regional stability through joining the Partnership for Peace and NATO. If not, a problem will ensue for both the region and Serbia itself. In that case in the long run, the region would be left with a security loophole, the essential security issues in Southeastern Europe and West Balkans cannot be solved without Serbia and Montenegro given the geo-strategic interest of the countries in the region.

- The extradition of General Ratko Mladic to the Tribunal is the only remaining condition for the admission of Serbia and Montenegro to the Partnership for Peace. What can Serbia do about it?

— We all know how big that problem is. I feel, because my experience tells me, that the international community has very strong stance on that issue and that the whole process of our integration is conditioned by solving of this problem. On the other hand, the domestic public poses another problem. How to explain that security integration is our national interest? I would like close cooperation of all relevant institutions regarding his extradition, primarily with the Serbian Government. When I was Defense Minister, it was difficult to have complete control over the defense system. We had 90% of proposed civil control but only one percent out of control is enough to create a problem and doubt that some parts of the army protect the Hague inditees. The same goes for the police. But, on several occasions, meeting the representatives of the leading countries of the international community, I insisted that they help us by giving relevant information to solve this problem.

- As a Defense Minister of SCG you initiated the defense system reform process. As the member of the Supreme Defense Council, how do you see the current reform and how should our defense system look like?

— It was not easy to start defense system reforms at the dramatic moment after Zoran Djindjic, the Serbian Prime Minister and my old friend, was killed. However, the fact remains that we reached the greatest conceptual suppositions during the first six months of my mandate. The Headquarters became a part of the Defense Ministry as well as the intelligence and security service which were later reorganized into agencies. We established Peace Operations Center;

одбране, Војне докторине и Беле књиће, које су усвојене током прошле и ове године.

Сматрам да је и за време мандата Првослава Давинића остварен значајан напредак. Пре свега, на основу већ створене цивилне контроле, која је пре 2003. недостајала. На међународном војнобезбедносном плану остварени су позитивни контакти, који су довели до потписивања суглачности са НАТО-ом и Сједињеним Државама. Иако уз трзвици, значајно је смањено бројно стање у Министарству и Војсци. Такозвана друга фаза реформе у Војсци напредује својим током, а на нивоу ВСО одређен је број људи који су у саставу Војске на територији Црне Горе. Ипак, неколико непотребних афера, крајем прошле и током ове године, скренуло је пажњу јавности с фундаменталних питања реформе.

Лично сам установио да постоји велико непознавање војне проблематике у врху српске политичке сцене, па отуда и неразумевање да су Војска и одбрана уопште један од наших неискоришћених ресурса у светској утакмици. Залажем се за мању, модерну и мобилну војску, примерену нашим безбедносним изазовима и учешћу у мировним операцијама, односно светским стандардима и циљевима који су дефинисани у *Стратегији одбране*. Мислим да ће се коначан изглед нашег система одбране профилисти после 2006. године, када буде разрешено питање останка Црне Горе у државној заједници, али и када буде јасније питање статуса Косова и Метохије.

• Субдина Косова и Метохије ће се вероватно решити за време Ваше мандата. Да ли је могуће да се приликом коначног решавања штој проблем уваже српски национални и државни интереси?

– Мислим да је такво решење могуће. Нису сва политичка решења исцрпена. Мој позив на дијалог косовској влади и албанским првацима је отворен. Али, најважније, могућа су и другачија решења. Догађаји од 17. марта показали су да у ко-смештском политичком животу постоје и радикалне снаге, којима недостаје само један импулс па да покрену талас насиља ради потпуног искорењивања свега што је српско и стварања, по сваку цену, независног Косова. Ако се то деси, корист ће имати само радикалне снаге – Срби ће почети да напуштају Косово и веома тешко ће се одржати стабилност у региону. Како објаснити другима у региону да не треба да користе иста права као и Албанија с Косметом? Како избеги домино-ефекат, којим ће се нарушити стабилност региона?

• Да ли се наша земља може наћи на мешавини терориста? Како видите улогу Србије и државне заједнице у анти-терористичкој борби?

– Тероризам је највећи безбедносни изазов у свету, па и за нашу земљу. То је,

усталом, дефинисано и у нашој стратегији одбране. Србија је готова кроз читав 20. век била на удару тероризма. Некада је то био македонски или великобугарски револуционарни покрет, потом усташки покрет, затим екстремне албанске групације, које су кроз деценије мењале идеолошки оквир – од националног, преко марксистичког, до криминалног оквира. Ипак, карактеристично је за албански национални покрет да нису предузимане терористичке активности изван оквира њиховог говорног подручја. Свакако, врх те невидљиве организације процењује да би такви кораци, за које, несумњиво, имају капацитете, били само контрапродуктивни.

Један од начина за стицање кредитабилитета у међународним односима јесте укључивање у глобални рат против теро-

Фото: Прес служба председника Републике Србије

ризма, а ми за то имамо значајно искуство и ресурсе. Сматрам да ћи, уколико бисмо у будућности активније учествовали у борби против тероризма, сваки такав напор био крунисан побољшањем наше позиције у односу на Космет. С друге стране, због чињенице да наша земља још увек нема своје ефективе ни у једној међународној операцији попут оних у Авганистану или Ираку, као и да је наша улога у политичким збињавањима у вези с тим минимална, за нас не постоје реалне терористичке претње.

• Шта мислите о реакцији Јулијане и најшире јавности у земљама бивше Југославије поводом обележавања десетогодишњице од злочина (Сребреница, „Олуја“) које многи сматрају највећим у Европи посle Другог светског рата?

– Чини ми се да ниједно такво питање на Балкану не може да се постави на нормалан начин. Неке реакције из суседних земаља биле су управо болшевичке. Елементарна вредност садашње цивилизацији

В. КАДИЈЕВИЋ

NATO and the United States. Although with some trouble, the Ministry and Army had a significant decrease in number. The so-called second phase of the reform within the Army, is taking its course and the Supreme Defense Council determined the number of military personnel in Montenegro. Still, some unnecessary affairs, late last year and early this year, drew public attention from the fundamental reform issues.

I have personally found that there is a great lack in understanding of the military issues among the highest officials in Serbia which leads to the misunderstanding of the fact that the Army and defense in general are some of our unused resources in the world competition. I support a smaller, more up-to-date and mobile army, fit for our security challenges, participation in peace operations and able to meet world standards and goals defined in the "Defense strategy". In my opinion, the ultimate structure of our defense system will be defined after 2006 when the question of Montenegro remaining in the State Union will be answered and the issue of Kosovo and Metohija status clearer.

• The fate of Kosovo and Metohija will, probably, be solved during your mandate. Is it possible to have a solution that will consider Serbian national interests?

– In my opinion, yes. We have not used all political solutions. My invitation to the Government of Kosovo and Albanian leaders for dialogue stands open. But unfortunately, other solutions are possible as well. The events of March 17 showed existence of radical forces in Kosovo politics who need only a hint to start violence in order to completely uproot everything Serbian and establish an independent Kosovo at all costs. If Kosovo becomes independent, the gain will

• Mr. President, you have supported the actions of the Atlantic Council since its establishment. You even participated personally in some of them. How do you see the role of such a nongovernmental organization in our society?

– Existence of both governmental and nongovernmental organizations which will promote Euro-Atlantic values is very positive. This is why your organization has special significance in education of our public and experts about the fundamentals of Euro-Atlantic integrations. I support all such projects because I realize that the benefit is general. Your organization can reach places where institutions cannot, due to their slowness and misunderstanding of the moment.

be only for the radical forces. Serbs will begin to leave Kosovo and it will be very difficult to retain stability in the region. How can we explain to the others in the region

that they cannot exercise the same rights as Albanians in Kosovo? How can we avoid the domino effect which will disturb the stability of the region?

• Could our country become a target for terrorists? How do you see the role of Serbia and the State Union in the counter-terrorist fight?

– Terrorism is by all means the greatest security challenge for the world and for our country as well. After all it is also defined in our defense Strategy. Regarding terrorism, Serbia bore the brunt throughout the twentieth century. First the threat came from the Macedonian and Bulgarian revolutionary movement, then the pro-fascist movement and finally extreme Albanian groups which changed their ideology – from national through Marxism to criminal. Nevertheless, terrorist actions of Albanian national movement did not spread beyond their native language area. Certainly, the leaders of this invisible organization estimate that such steps would be counterproductive although they have the necessary capacity.

One way to establish complete credibility in international relations is involvement in Global war against terrorism. And we have considerable experience and resources fighting against terrorism on the territory of former Yugoslavia. If we take a more active part in that fight in the future, our every effort will be awarded by the betterment of the situation in Kosovo. On the other hand, the fact that we still do not have troops in any international operation like Afghanistan and Iraq and are minimally involved in such events, puts us out of attention of real terrorist threats.

• What is your comment on political and public reaction in the countries of former Yugoslavia to the ten year anniversary of, according to many, the greatest crimes in Europe after the II World War (Srebrenica, Oluja)?

– It seems to me that no such question can be asked in a normal way in the Balkans. Some of the reactions from the neighboring countries were of the Bolshevik kind. The essential value of the current civilization is the right of every human being to live and I support it. Many in our politics feel comfortable with the state of political chaos which could lead to disastrous consequences for our people and country. I stand up to such politics of course.

All those reactions demonstrated that, for a moment, the political atmosphere turned into a warlike one. Regarding the reactions in Serbia, I am prompted to wonder whether we have greater and smaller Milosevics. I am particularly fascinated by the question of how big our distance from the war is. Every generation in Serbia has its own war experience i.e. its personal determination in relation to the war. Therefore I feel that the vital Serbian interest to today is several decades in peace. ✓

V. KADIJEVIC

МОЖЕМО ЛИ ПОБЕДИТИ ТЕРОРИЗАМ?

Свету је, пре свега, потребна глобална антитерористичка стратегија са искреном коалицијом, која би се формирала ради супротстављања заједничкој претњи. У међувремену, „Ал Каида” може да се контролише само добро промишљеном националном акцијом, којом треба да се спречи или умањи штета нанесена цивилној популацији. Такође, потребна нам је, ради отклањања претњи, одговарајућа комбинација тактичке одбране и стратешке акције.

Mаксима: „Оно што је за једног човека терориста, за другог је борац за слободу”; очигледно је нетачна, јер је тероризам средство, а слобода – циљ. Малобројне су, ако их уопште и има, терористичке кампање широм света којима се дојинило људско слободи. Њима је, без изузетка, ограничавана или уништавана људска слобода, тако да је сасвим прикладна изрека да је терориста једне демократије терориста друге демократије. Али, да ли је заиста тако и у пракси? Стрикто говорећи – није. Јер, терористички напад може да буде производ демократије земље у којој је изведен. Управо такво искуство имала је Велика Британија током седамдесетих година прошлог века, када је водила борбу са својим домаћим терористима. Терористичка кампања Ирске републиканске армије (ИРА) трајала је дуже од тридесет година, а за то време убијено је више од 3.000 и рањено око 30.000 људи. Ипак, тероризам никада није забринуо чак ни наше најближе савезнике све док се и они сами нису нашли на удару сличних напада.

Генерације Американаца ирског порекла издавају се великом средством да би финансирали и, донекле, подржавале циљеве, ако не увек и средства, Ирске републиканске армије. Шпанија је имала слично искуство. Њен први сусед, Француска, није пружала помоћ шпанским снагама безбедности све док и сама није остигла опасност од убиљачких напада ЕТА, која је почела да их изводи на њеној територији. Западна Немачка и Италија често су се жалиле на чињеницу да лево оријентисани тероризам током седамдесетих година 20. века није изазвао општу реакцију ни Европе, ни света.

Удар на демократију и слободу

Општа је процена да се ситуација променила након немилих догађаја 11. септембра 2001, када је „Ал Каида” извела напад на једину преосталу светску силу – Сједињене Америчке Државе. Наиме, после тога, више демократских земаља основало је чврст савез да би се супротставиле опасној претњи од транснационалног тероризма. Тога пута ситуација је заиста била другачија будући да је Осама бин Ладен објавио рат „Сатанским американским војницима и њиховим ћаљовим савезницима“. Суочени с таквим очигледним изазовом, сви смо се нашли на истој страни. А можда и нисмо? Због терористичких напада на Шпанију, у марту 2004, које је организовала „Ал Каида“, Шпанија је била приморана да повуче своје војнике из Ирака да би умирила терористе.

Ступ. Потребан нам је велики, али *ad hoc* савез демократских земаља ако желимо да се супротставимо и покоримо ту нову исламистичку претњу 21. века.

У основи, успех значи превођење исламског света на норме слободног и отвореног дијалога. Мора бити јасно да је свака западна земља сочекена са највећом претњом безбедности још од Хитлерове Немачке или Стаљинове Русије. Та претња јасно долази како од исламског милитаризма, тако

Њујорк, 11. септембар 2001.

CAN WE OVERCOME TERRORISM?

The world, above all, needs global anti-terrorist strategy with a genuine coalition which would be created as a means for resisting a common threat. Meanwhile, ‘al-Qaeda’ can be controlled only by prudent national action that should prevent or reduce damage imposed on the civil population. Also, in order to ward off the threat, we need a proper combination of tactical defense and strategic action.

“One person’s terrorist is another person’s freedom fighter” is a maxim that is clearly erroneous because terrorism is a means and freedom is an end. There are few, if any, terrorist campaigns worldwide that have contributed to human freedom. They have invariably constricted or destroyed human freedom and so the adage that one democracy’s terrorist is another democracy’s terrorist is appropri-

ate. But is it true in practice? Well, strictly speaking, no. For a terrorist attack can be a product of the attacked country’s democracy. This was Britain’s experience when dealing with its own indigenous terrorists in the 1970s and beyond. The Irish republican army’s (PIRA) terrorist campaign lasted well over thirty years, killing over 3000 people and injuring around 30000. Yet the terrorist campaign was never a major concern to even our closest allies until they themselves came under a similar attack.

Generations of Irish-Americans have largely funded and, in considerable measure, supported the aims, if not always the means, of PIRA. Spain had a similar experience. Her near neighbour, France, failed to offer sustained help to the Spanish security forces until the French themselves felt threatened by the territorial incursions of ETA’s murderous activities. Both West Germany (as it then was) and Italy often complained that left-wing terrorism during the 1970s did not induce a comprehensive European or worldwide response.

A Blow to Democracy and Freedom

Collective wisdom has it that things have changed since the appalling events of September 11th 2001 when al-Qaeda initiated its audacious attack on the world’s remaining superpower, the United States of America. Namely, in its wake democracies would stand together to face down the pernicious threat of trans-national terrorism in an unshakable alliance. This time things would surely be different given the declaration of war by Osama bin Laden on “Satan’s US troops and the devil’s supporters allying with them”. Now in the light of this transparent challenge we would all be on the same side. Well, not quite yet. The al-Qaeda bombings in March 2004 led to Spain withdrawing its troops from Iraq in order to appease the very same terrorists.

Neither the UN nor the EU had adhered to a comprehensive counter-terrorist strategy along the lines agreed with NATO. Following last year’s Madrid train bombings and in anticipation of further attacks elsewhere – like the more recent attacks on the London underground – the EU made fulsome promises to cooperate in combating terrorism. In June 2004, 150 separate measures were agreed by the EU and two-thirds of these have been promulgated into political decisions. These include EU-wide agreements to phase in

passports with two biometric identities (facial scans and fingerprints) and other measures to prevent illegal money transfers. The setting up of the “situation centre” in Brussels has provided a platform enabling EU members to share crucial intelligence and make appropriate responses to specific terrorist attacks.

Yet future performance will depend on the EU’s emergent law-enforcement institutions – the Euro police agency and Eurojust – which have yet to prove themselves in operational conditions. The top counter-terrorism official in Brussels, Gris de Vries of the Netherlands, can only persuade member-states to cooperate. He cannot enforce his edicts. In reality neither the UN nor the EU has done much more than pass multiple unenforceable resolutions with Brussels offering a new swathe of measures that are largely symbolic.

Reasons for the Failure of International Institutions

What lessons therefore can we deduce from the singular failure of the principal international institutions to greatly enhance the security and unity of democratic countries since the events of September 11th 2001?

Several lessons seem obvious: when under attack from al-Qaeda, it is better to rely on your own national response capabilities to begin with rather than rely solely on the efforts of your presumed allies. Unilateral action is inevitable but should be augmented by cooperative action with reliable allies who can be trusted. Multilateral action through the UN or the EU, but preferably through NATO, should always be a long-term option. Allies are of course a prerequisite of, but not a sufficient condition for, successfully pursuing a counterinsurgency campaign. The logic is that you have to act decisively against terrorists by breaking their operational cells at home and abroad. We need a grand, but ad hoc, alliance of democratic allies in order to confront and defeat this new Islamist menace in the 21st century.

Fundamentally success means converting the Islamic world to the norms of free and open dialogue. It must be understood that the individual nations of the West are confronted by the biggest threat to security since Hitler’s Germany or Stalin’s Russia. The threat manifestly comes from

и од земља с тоталитарним режимима које поспешују тероризам и вероватно посеђују оружје за масовно уништење, тзв. *rogue states*. Следећа фаза у рату против глобалног тероризма одвијаће се великим брзином и потпуно је јасно да ће се показати као опасна и, надасве – дуга.

Можемо ли да победимо тероризам? Требало би, у драгдно време, да се разоткрије слабо повезана мрежа „Ал Каиде“ на основу антитерористичких операција које се воде широм света. Изгледа да су све претходне побуне – идеолошке, сепаратистичке или националистичке – успеле, макар и краткотрајно, због тога што су била испуњена четири предуслова: јединствена мотивација, сучавање са слабим противником, искоришћавање стратешке могућности у повољним политичким околностима и ослањање на спонну подршку како државних, тако и недржавних елемената (на пример, прећутна подршка антидемократских земаља и антизападне елите).

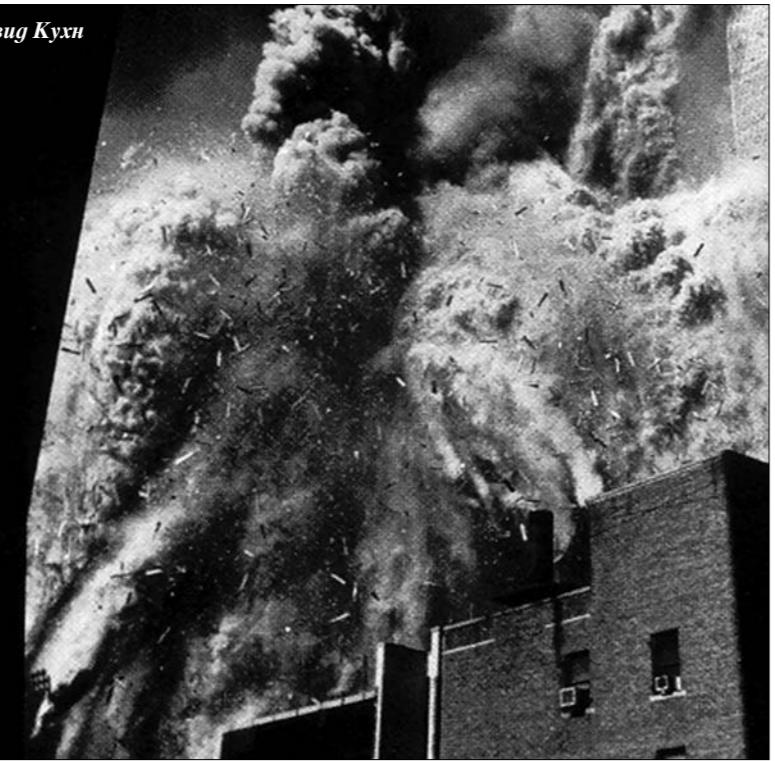
Нама је, пре свега, потребна глобална антитерористичка стратегија са искреном коалицијом, која би се формирала ради супротстављања заједничкој претњи. У међувремену, „Ал Каида“ може да се контролише само добро промишљеном националном акцијом, којом треба да се спречи или умањи штета нанесена нашој цивилној популацији. Такође, потребна нам је, ради отклањања претњи, одговарајућа комбинација тактичке одбране и стратешке акције.

Транснационални тероризам

Покушаји побуњеника да се позивају на муслиманску дијаспору, коју чини око 17 милиона људи у Западној Европи, јесу Ахилова пesta, иако не значи да су сви муслимански потенцијални терористи. У ствари, фундаменталисти су самопрекланована група чија се идеологија не слаже са идеологијом огромне већине људи који живе широм света у арапским и муслиманским заједницама. Међутим, потребно је да се у исламском фундаментализму препозна патолошка реакција на ширење либералних демократских вредности, и то је борба коју не смемо да изгубимо.

Да ли добијамо или губимо рат против транснационалног тероризма? Порота још увек већа, али то је рат који можемо да добијемо ако заиста разумемо реалност. Ми смо у рату, не у традиционалном смислу, али смо ипак у неједнакој борби за одбрану наших вредности и јединственог начина живота: то је рат потреба, а не избора. Ми смо само мали корак надомак катастрофалног тероризма, у којем терористичке ћелије користе оружје за масовно уништење да би уништиле мноштво цивилних мета. Сведочи смо настанка нове врсте терориста, који имају другачији систем вредности од политички мотивисаних терориста из прошлости. Они показују већу спремност за масовна убијања, а све у име верске дужности, која је оправдана према светим књигама. Описанi су као врхунски терористи чији су циљ смрт и уништење. Њихови злочиначки пројекti су исувише апсурдни да би се о њима

Фото: Давид Кухн

Њујорк, 11. септембар 2001.

New York, 11th September 2001

размишљало, али ће, кад-тад, бити коначно поражени. Ипак, многи негирају ту претњу као реалну, што је лако разумљиво с обзиром на космичку природу целог сценарија. Ми бисмо сви волели да верујемо да је претња нереална или, чак, да не постоји. Али, докази указују на супротно.

Претпоставка да је „Ал Каида“ само метафизичка идеја, чија способност да нас повреди постоји само у нашем сопственом страху, личи на дечјији став. Можемо почети са борбом против права гласа „Ал Каиде“ онда када озбиљно схватимо постојећу претњу. Наме, никада није касно да се се страх повуче пред решеношћу и одлучношћу у планирању будућности за коју имамо права да тврдимо да је напа. Демократске земље треба да се уједине, или ће појединачно пасти у тој борби.

Да ли се преувеличава претња од тероризма

И на крају, да ли је претњу од терориста Влада преувеличала само зато што се то уклапа у њену тренутну политику, како је наговештено у телевизијском документарцу Адама Куртиса *Мој ноћних мора*, који је приказан на Би-Би-Сију? У филму је Америка описана као земља параноичне културе у којој се непрестано траже нови непријатељи како би се оправдала чврста геополитичка агенда коју је Тони Блер, британски премијер, подржао тиме што је ушао у рат са Ираком 2003. године. Наравно, терористички напади и пре и после рата у Ираку добро су утешљени, али неки сматрају да су се исламски екстремисти у Британији фокусирали на Ирак у жељи да оправдају своје насиљничке нападе на Бри-

Др Цефри Ли ВИЛИЈАМС,
директор Института за економију
и политичке науке у Кембриџу

Лондон, 4. јул 2005.

London, July 4th, 2005

танске. Наме, они се позивају на понашање савезничких земаља у Ираку према цивилној популацији, на њихово искоришћавање затвореника итд., па се поставља питање да ли је Ирак главни разлог бројних екстремистичких група и појединача у Великој Британији, Европи, и шире, или није. Све у свему, неоспорна је чињеница да је ризик од тероризма глобалан, и да је такав био и пре инвазије на Ирак која је спроведена ради свргавања с власти Садама Хусеина.

Пре избијања све очигледнијег нуклеарног, биолошког и хемијског тероризма – од којег нас можда деле месеци или године – према најновијим статистичким подацима заблешеним у најнапреднијим друштвима, број жртава у терористичким нападима мањи је од броја жртава убиства и погинулих у саобраћајним несрећама. Ипак, поснта није у томе: терористи убијају у име политике или религије, или и једног и другог. Они намерно одузимају живот невиним особама у симболичном нападу на циљну групу, а све ради застрашивања, без прављења икаквих разлика. Када се примени таква тактика, уз све већу могућност за коришћење средства за масовно уништење, чиме је Осама бин Ладен и претио, онда се улази у конфликт неограниченог карактера – у доба катастрофалног тероризма. Ми морамо имати воље да спречимо такву будућност тако што ћемо се ухватити у коштац са мањом, али и даље смртоносном, формом тренутног тероризма. Ако будемо тако поступали, можда нам се најгоре никада неће догодити.✓

We need a comprehensive counter-insurgency strategy within a genuine coalition that is formed to combat the shared threat. Meanwhile Al-Qaeda can only be checked by well-judged national action calculated to prevent or limit the damage done to our civil population. We also need a proper mixture of tactical defence and strategic action to ward off threats.

Transnational Terrorism

The insurgents' attempts to appeal to the Muslim diaspora of some 17 million in western Europe constitutes an Achilles heel although this is not to suggest that all Muslims are potential terrorists. In fact the

It would be an attitude of the nursery to

suppose that al-Qaeda is just a metaphysical idea whose capacity to harm us lies in our own psychological fear. We can begin to defeat the al-Qaeda franchise when we take the threat seriously. Its never too late once fear gives way to resolve and the determination to plan for the future which is ours to claim. The democracies should stand together or they will hang separately.

Is the Terrorism Threat Exaggerated?

Finally, has the terrorist threat been exaggerated by government for reasons of political expediency as suggested in Adam Curtis's T.V. documentary shown on BBC2, *The Power of Nightmares?* This film portrays America as having a paranoid culture constantly seeking new enemies to justify its robust geopolitical agenda which Tony Blair, the British Prime Minister, has in effect supported by going to war with Iraq in the spring of 2003. Of course, terrorist attacks both before and since the Iraq war have a well established basis but some have argued that Iraq has become a focus for Islamist extremists in Britain who attempt to justify their violent acts against the British people by reference to allied conduct in Iraq vis-à-vis the civilian population and the misuse of prisoners etc. leaving open the issue whether Iraq is a dominant issue for a range of extremist groups and individuals in the UK, Europe and beyond, there is incontrovertible evidence that the risk of terrorism is global and has been so well before the invasion of Iraq to remove Saddam Hussein.

Clearly before the onset of nuclear, biological and chemical terrorism (NBC) – which may only be months or years away – terrorism may in statistical terms appear less injurious than murders and road deaths as recorded in most advanced societies. Yet this rather misses the point: terrorists kill in the name of politics or religion or both, in which they deliberately seek out the innocent to take their lives in a symbolic attack on the target group, in order to terrify and intimidate in an indiscriminate manner. Once such tactics can be implemented with increasingly destructive means, as Osama bin Laden has threatened, then we enter a conflict of an unlimited character – the age of catastrophic terrorism. We must have the will to prevent this by tackling the lesser but still lethal form of contemporary terrorism. If we do this then the worst may never happen.✓

Ph. D Geoffrey Lee WILLIAMS,
Director of the Institute of Economics
and Political Studies in Cambridge

ПОЧЕТАК КРАЈА ИЛИ ОСНАЖЕНА ИНТЕГРАЦИЈА

Велико француско и холандско „не“ Европском уставу уздрмало је структуру Европске уније, али је имало и знатно шире европско, па и глобално значење. У европска интеграциону целину, за коју се чинило да је у успону, изненада се почело сумњати, уз пакосно предвиђање њеног убрзаног краја, неповерење и питања о сврси придрживања таквој организацији.

Сада се говори, с нескривеном злобом, да је луксембуршким председањем ЕУ започет стрмоглави крај ЕУ и да би од краха референдума требало одбровавати почетак краја Европске уније. Штавише, неки аналитичари већ сматрају да је то дефинитивни крај ЕУ, за коју се тврди да за десет година неће постојати. Но, ако се занемари еуфорија европскентика и политичких циника и покушаји извести иски реалнији закључак у вези са ЕУ и садашњим стањем, треба, пре свега, видети због чега је у две важне европске земље већина становништва била против Европског устава.

Разлоги неповерења европских грађана

У одговору на то питање мора се поћи од чињенице да Устав није био ни познат ни разумљив, па ни занимљив, великој већини гласача и да је, у ствари, била реч о неким сасвим другачијим опредељењима и жељама. Такав устав, за који су многи написали још пре референдума да је мало разумљив документ, да га је радила европска геrontократска група, подстакнута интересима мулти капиталата, и да је, у суштини, пројект идејама крупног бизниса и жељом за проширењем тржишта, није могао да буде документ на основу којег би се изградила нека јача европска интеграција. У Француској и Холандији власт није ни уложила стварне напоре да се Устав објасни, па су тек у завршници ангажована нека значајнија имена из политике, културе и спорта да потврде да је реч о корисном документу и да га, свакако, треба прихватити. Међутим, показало се да је та убрзана и прилично неприпремљена кампања била недовољна да се бирачи убеде да гласају за Устав и да омогуће изградњу нових оквира Европске уније.

У Француској је, очито, и поред тога, власт била чврсто убеђена ће се Устав ратификовати, и да ће то бити нови доказ популарности не само европске идеје него, пре свега, Ширакове националне и европске политике. Због тога је Ширак и инсистирао на општем

народном референдуму, иако је могао предузети мере да се сагласност за Устав добије преко Парламента. Но, због унутрашњих политичких разлога и убеђења да ће се француска *grandeur* посебно показати опредељењем бирача, као и да ће то бити нови доказ француске снаге у европском процесу интеграције, Ширак је тражио тај симболички знак популарности да би га могао презентовати својим европским колегама. Та лоша процена водила је, у великој мери, ка француском НЕ, којим су се грађани, пре свега, изјаснили против Ширакове политике, па и против њега као лидера, сматрајући да је то прилика да га казне пре следећих избора. То је, свакако, био главни разлог, а садржај Устава био је само повод да се покаже то расположење.

У Холандији је, уз одређено нерасположење према Влади, у првом плану био критички однос према економским процесима и страх од даљег погоршања живота. Забринuti још од увођења евра, Холанђани сматрају да све промене које се одвијају у ЕУ воде ка паду животног стандарда, и то је било одлучујуће за тако велико изјашњавање против документа који се сматрају као слабљење основа те државе. Уосталом, то је један од основних премиса на основу којих становници Западне Европе проценjuју сваку реформу ЕУ, тражећи стално могућности да се задржи високи ниво социјалних права и бенефиција и да се супротставе променама које би могле да воде ка економском назадовању.

Свака промена у ЕУ доживљава се као претња успостављеном систему државе благостица а могућност неких нових реформи види се као слабљење основа те државе. Уосталом, то је један од основних премиса на основу којих становници Западне Европе проценjuју сваку реформу ЕУ, тражећи стално могућности да се задржи високи ниво социјалних права и бенефиција и да се супротставе променама које би могле да воде ка економском назадовању.

Постојећим унутрашњим економским и политичким проблемима треба, свакако, додати и све страхове везане за то да ће, у ситуацији када се иначе повећава незапосленост, велики талас јефтине радне снаге из Источне Европе угрозити и онако тешку ситуацију на тржишту радне снаге. Тада ће се у

ЕУ парламент, Брисел

EU Parliament, Bruxelles

свим чланицама ЕУ – од Финске до Португалије. Уз то, постоји и бојазан да би субвенције новим чланицама с истока такође могле да отежају економско стање у старим чланицама ЕУ, иако је евидентно да је реч о субвенцијама које тренутно не могу озбиљније да их угрозе.

И укључење десет нових чланица, или велики „биг банг“ којим је ЕУ жељела да парира на политичком плану „биг банг“ у НАТО-у, изазвао је одређене тешкоће. Пре свега, део старих чланица ЕУ, из тзв. чврстог језgra шесторице, видео је у сваком проширењу опасност од извесног разводњавања европске интеграције. Према мишљењу протагониста чврсте, или мале европске интеграције, свако ново ширење слаби ЕУ и доноси нове проблеме, па се пред налетом проширења у великој мери губе захтеви за продубљивањем сарадње.

Део западноевропских аналитичара, али и француских и холандских бирача, видео је у новој десеторици, међу којима је чак седам земаља из бивше Источне Европе, опасност од успоравања процеса потпуне интеграције Европе, што би имало последице по стабилност европске институције. Свакако, у прилог томе је била и недовољна припремљеност за тај велики „биг банг“, којим јесте створена нова велика Европа – проширен је тржиште и

Nowadays, it is said with open malice, that the Luxembourg presidency of the EU Council marked the beginning of the EU precipitous end and that after the referendum fiasco the EU days are numbered. Moreover, some analysts believe this to be a definite end of the EU which will, according to them, cease to exist in ten years' time.

However, if we leave aside the euphoria of eurosceptics and political cynics and try to reach some kind of more realistic conclusion about the EU and its current situation, we should, above all, try to find the reason why the majority of population in the two important European countries was opposed to the European Constitution.

Reasons for European Citizens' Mistrust

In order to find an answer to this question we should start from the fact that the Constitution was neither known nor clear, nor even interesting to the vast majority of the electorate and that some entirely different orientations and aspirations were in question. This constitution could not have been the document on which some kind of stronger European integration could be based, since even before the referendum, many had thought it to be a hardly comprehensible document made by the European gerontocratic group led by the interests of multicapitalists

THE BEGINNING OF END OR THE STRENGTHENED INTEGRATION

France and the Netherlands resolutely saying NO to The European Constitution has shaken up the structure of the European Union, but it also had considerably wider European, as well as global meaning. All of a sudden, serious doubts have arisen about the European integration unit, which seemed to be on the rise, together with malicious anticipation of its fast approaching end, distrust and misgivings about the purpose of joining such an organization.

and, in fact, impregnated with the ideas of large business and the desire for market expansion. The authorities in France and the Netherlands did not take much trouble then to clarify the Constitution, until the end when then appointed some distinguished personalities from the world of politics, culture and sport to confirm that the document in question is useful and should be accepted without any reservations.

Apart from this, the authorities in France were strongly convinced that the Constitution would be ratified, and that it would be another proof not only of the popularity of the European idea but, above all, of Jacques Chirac's national and European politics. This is the very reason why President Chirac insisted upon holding the general referendum, even though he could have taken measures to obtain the approval of the Constitution from the Parliament. Nevertheless, because of the internal political reasons and the conviction that the French *grandeur* would be particularly shown by the voter's orientation, as well as that it would be another proof of the power of France in the European integration process, President Chirac wished for that symbolic sign of his popularity only to present it to his European colleagues. This wrong assessment largely contributed to France saying NO, in which way the citizens declared themselves primarily against President Chirac's politics and then against him as their leader, seeing this as a good opportunity to punish him before the next election. This was doubtless the main reason, whereas the content of the Constitution was only an occasion for showing their mood.

In the Netherlands, apart from certain dissatisfaction with the Government, the most striking thing was their critical attitude towards economic processes and fear from further deterioration in living standards. Being worried since the introduction of euro, the Dutch believe that every change taking place in EU leads towards the deterioration in the standard of living and this fact had a vital role in their deciding against the document which is believed to be a sign of further strengthening of the integration process.

Every change in the EU is seen as a threat to the established system of state welfare, in the same way every new reform might undermine the state foundations. Moreover, this is one of the principal premises according to which West Europe assesses every change in the EU, constantly looking for some opportunity to maintain the high level of social rights and subventions and to counteract changes which might drive the economy backwards.

Apart from the current internal economic and political problems, we should also take into account fear from the growing unemployment and the surge of cheap labour force from Eastern Europe which can endanger an already difficult situation on the labour market. This fear from the cheap labour force coming from the east is felt by every EU member ranging from Finland to Portugal. In addition, there is an apprehension that the subventions given to the new members from the east could also put in danger the economic situation of the old EU members, even though it transpires that these subventions cannot seriously jeopardize them for the time being.

Joining of the ten new members or the great 'big bang', which is how the EU wanted to compete with the NATO 'big bang' at the political level, has caused certain problems. Firstly, some of the old EU members from the so-called 'core of the six' have seen the EU enlargement as a potential danger of watering down the European integration process. According to the protagonists of the strong but small European integration process, every new enlargement weakens the EU and brings along new problems together with the reduced desire for any kind of deeper cooperation.

One part of the West European analysts, as well as some French and Dutch voters, saw in the ten new EU members – even seven of them coming from the ex Eastern Europe – the danger of slowing down the process of a complete European integration, which would have a detrimental effect on the European institution stability. Certainly, this situation has been worsened because they were unprepared for the great 'big bang' which indeed

омогућена је нова компететивност, или су се повећали и нови национални страхови. Стога су, можда, у праву они аналитичари европских кретања који сматрају да је Устав умногоме пао под налетом критика грађана Француске и Холандије који су желели да казне своје владе због тога што су прилично неорганизовано ушле у проширење и што о тако важном питању нису тражиле њихово мишљење.

Недостатак политичког дијалога у националним оквирима још је видљивији на нивоу ЕУ, где се већ годинама чине покушаји да се пронађу боли начини за комуникацију између бирократске власти и Брисела, који јача и који се надвија над грађанима држава чланица. Удаљавање центра европске интеграције од темеља и стварање стране куле од сплоноваче у којој се доносе и тактичке и стратешке одлуке неће ојачати подршку европској интеграцији, нити ће приближити циљеве ЕУ европским грађанима. Тога су, уосталом, биле свесне и бројне институције и радне групе ЕУ које се у својим извештајима стално залажу за приближавање идејне интеграције грађанима и за стварање односа у којима Брисел не би био скуп високих бирократа који одлучују о Европи, већ радна група која ради у интересу свих европских грађана. Но, то је, свакако, још далеко, што се показало и на референдуму о Уставу.

Криза Европске уније и проблем проширења

Проблем које је изазвао негативан резултат референдума посебно пажљиво прате земље које се спремају у Европску унију. Бугарска и Румунија, иако већ имају одређена места у организацијама ЕУ која су предвиђена споразумом из Нице, улагају додатне напоре да не би поступале у процесу пријучења. Изјаве о томе да се ЕУ сада мора прво концентрисати на решавање својих проблема, иако се директно не односе на те две земље, ипак могу да се схвате и као покушај да се заустави проширење. Након Бугарске и Румуније, оно може да постане још компликованије, уз наговештај даљег продубљивања европских подела.

И док се, на једној страни, у неким земљама чланицама ЕУ наглашава да треба да се настави процес проширења упркос извесном застоју у ЕУ, на другој страни се јавно тврди да је бесмислено ширити круг нових земаља чланица у фази када се неки основни проблеми ЕУ не могу заједнички решити. Недавни састанак на врху чланица ЕУ поново је показао ту подељеност, која је била посебно изражена на релацији Француска-Велика Британија, а тицала се, наравно, европског буџета. На основу свега тога, јасно је да ће проније бити и даље предмет спорова и

неслагања међу чланицама Европске уније.

Иако постоји јавно проглашена жеља да се Европа шире све до руских граница, очигледно је да је то за сада тек далек циљ. Бугарска и Румунија, која ће можда нешто касније ући у ЕУ, вероватно су по следње земље које ће ући у ЕУ према одредбама из Нице, а све остале мораће да чекају или да се прихвати Европски устав или стварање неких нових правила на основу којих би се могло спроводити проширење.

Земље које су међу првим кандидатима (Турска и земље западног Балкана) та ситуација није погодна. Ширак се до пада Европског устава на референдуму стриктно залагао за улазак Турске у Европску унију. Но, суочен са ставом француских бирача, одмах се заложио за проширење ЕУ само земљама којима је то обећано: Бугарском и Румунијом. Немачка, којој је евентуални улазак Турске у ЕУ болна тачка, уочи избора пажљivo прати кретања и на једној и на другој старан политичке лествице. Томе се може додати и британски став према Туркој и Западном Балкану који је у вези са инсистирањем на испуњењу критеријума, што значи могућност за одувлачење процеса проширења.

Прагматични посматрачи европских процеса могли би закључити да ће неуспех у вези са Уставом усмерити бирократију у Бриселу на проширење Европске уније. Наме, у немогућости да се постигне компромис око главних питања – буџета и Устава – Брисел би могао да узме проширење за основу свог будућег деловања. То би могло да значи покретање преговора, или тако да трају дugo и да зависе од напретка у срећивању односа у самој организацији.

Постоји, наравно, и друго мишљење, према којем би у садашњем стању, које неки европски лидери називају кризом, проширење могло да буде симболичан доказ да је ЕУ атрактивна организација и да ка њој и даље теже земље на свим странама европског континента које још нису у Европској унији. Самим тим, проширење би могло да се одвија брзо, и то са десет нових чланица, и не би требало очекивати неке веће застоје, нити постављање нових услова. Међутим, ни у једном ни у другом случају не може се очекивати да ће Турска бити међу земљама које су захваћене брзим проширењем. Економски, политички и цивилизацијско-културни разлози још увек су доминантни у европској оцени турских посебности и тзв. неспортивости с европским стандардима.

За Хрватску, као земљу која се приближава ЕУ и која може да очекује дајту почетку преговора, важно је, пре свега, да не поступаје у напорима за

решавање унутрашњих проблема. Политички критеријуми ЕУ јасно су одређени и, колико год да се владе смењују у Загребу, ЕУ од њих неће одустати – само од испуњења тих критеријума зависиће могућност уласка Хрватске у Европску унију. Тај процес се сада може успорити због европских тешкоћа, али то није разлог ни за повећани европсептицизам, ни за развијање антиевропских гледишта.

Улазак Хрватске у ЕУ једина је алтернатива, и то свакако она која гарантује успех. Уосталом, прва година деловања десет нових чланица ЕУ пока-

形成了 the big new Europe enabled new competitiveness but also augmented some new national fears. Therefore, those analysts of the European trends might be right to think that the Constitution failure happened due to the critical attitude of France and the Netherlands wanting to punish their Governments for being rather disorganized and not interested in their opinion about such an important matter as EU enlargement.

The lack of political dialogue inside the national framework is even more apparent at the EU level, where they have been trying, for the last ten years, to find a better way to communicate between the bureaucratic

Париз

зује да ни у једној од њих нису забележене негативне тенденције и да се у свакој новој чланици осећа позитиван помак. Хрватска је у Европи, и својим смиреним, али константним срећивањем односа у политичкој, економској, правној и социјалној сфери показаје да је зрала за улазак у Европску унију. При томе, наравно, не треба робовати идјема да је Европи неопходна Хрватска и да без ње не може остварити процес интеграције, већ треба поставити тезу да је трансформација Хрватске у модерну европску земљу пут за изградњу демократске државе која има своје место у великом пројекту изградње интегрисане Европске уније.✓

Проф. др Радован ВУКАДИНОВИЋ,
председник Атлантског већа Хрватске

authorities and Brussels which has been gaining in power over the EU member states. Growing distance between the centre of the European integration and its foundations, and building the ivory tower where both tactical and strategic decisions are taken will neither enhance the European integration process nor make the European citizens better acquainted with the EU objectives. A number of commissions and EU work groups were aware of this fact, and in their reports, they have made great effort to clarify the idea of integration and establish such relations where Brussels would not consist of a group of high-ranking bureaucrats deciding for the whole Europe, but a work group following the interests of all European citizens. However, it was proved in the European Constitution referendum that this is still far from what it should be.

European Union crisis and problem of enlargement

The problems caused by the referendum's negative outcome have been closely monitored by those countries preparing to join the European Union. Bulgaria and Romania, despite the fact that they already have certain positions in the EU body which are determined by the Treaty of Nice, will make an extra effort in order to keep pace with the process of joining the EU. Those statements that the EU has to focus primarily on finding solution to also be problems, even though they do not directly refer to those two countries, can also be seen as an attempt to put a stop to the EU enlargement. After Bulgaria and Romania, this issue can become even more complicated together with the suggestion of the further divisions in Europe.

Some of the EU member states point out that it should be proceeded with the enlargement process, regardless of a certain standstill in the EU, whereas the other side openly claims that it is rather pointless to increase the number of new member states in the phase when some basic problems in the EU cannot be solved by mutual agreement. Recent EU summit once again showed the difference in opinion which was particularly noticeable between France and the United Kingdom, and it of course referred to the European budget. Consequently to this, it is rather obvious that the EU enlargement will still be the bone of contention between the members of the European Union.

Despite the publicly proclaimed desire for Europe to reach the Russian borders, it is obviously still a faraway goal. Bulgaria and Romania, which may somewhat later join the EU, are probably the last two countries to join the EU according to the conditions of the Treaty of Nice, whereas all the others will have to wait either for the European Constitution to be accepted or for some new regulations to be made on the grounds of which the further enlargement could be conducted.

For those countries which are among the first candidates (Turkey and the countries of the Western Balkans) this situation is unfavourable. During the period before the rejection of the Constitution, French President Chirac had strongly supported Turkey joining the European Union. However, being faced with the different attitude of the French voters, he immediately started supporting EU enlargement but only towards those countries which had been promised this: Bulgaria and Romania. Germany, for which the possibility of Turkey joining the EU is a sore point, on the eve of the election carefully monitors the movements on the both sides of political scale. In addition to this, there is also the British attitude towards Turkey and the Western Balkans pertaining its insistence on the fulfillment of the criteria, which

brings along another possibility of prolonging the enlargement process.

Pragmatic observers of the European processes could come to a conclusion that the Constitution failure will direct the bureaucracy in Brussels towards the enlargement of the European Union. Namely, being unable to reach any compromise regarding some basic questions – the budget and the Constitution – Brussels could base its future activities on the EU enlargement. This would imply beginning of the negotiations which should last longer and depend upon the progress in improving relations in the organization itself.

Naturally, there is another opinion that for the current situation, which some European leaders see as a crisis, the enlargement could represent a symbolic proof that the EU is an attractive organization constantly drawing towards itself a number of European countries still waiting to become its members. By extension, the EU enlargement, even with ten new members, could take place rapidly without causing any serious halt or requiring some new conditions. However, in either case it cannot be expected that Turkey will be among the countries included in the EU rapid enlargement. Economic, political and civilizational-cultural reasons are still prevailing when it comes to the European evaluation of the Turkish peculiarities and the so-called incompatibility with the European standards.

As for Croatia, the country marching towards the EU and waiting for the membership negotiations to open, it is vital that it should not relax in its effort to settle the internal problems. The EU political criteria are clearly stated, the EU will firmly stick to them no matter how often the Governments in Zagreb change – meeting these conditions alone will determine Croatia joining the European Union. This process could be slowed down not due to the European problems, but this is not a reason either for increased euroscepticism or for developing anti-European standpoints.

Croatia joining the EU is the only alternative, the one which beyond any doubt yields success. Besides, during the period of one year after the ten new members joined the EU, no negative tendencies have been recognized. Moreover, every new member state has made positive headway. Croatia belongs to Europe, and its slowly but surely settling relations in the political, economic, law and social sphere will soon show its readiness for joining the European Union. Naturally, we should not be slaves to the idea that Europe is in dire need of Croatia and cannot successfully conduct the integration process without it. On the contrary, we should see Croatia's transition to a modern European country as a path towards creating a democratic state with its own place in the huge project of creating the integrated European Union.✓

Prof. Ph. D Radovan VUKADINOVIC
President of the Atlantic Council
of Croatia

ЗАЈЕДНИЧКИ ИНТЕРЕС И САРАДЊА ПРЕДУСЛОВИ ЗА ПРОСПЕРИТЕТ

Само јачањем економских потенцијала може да се отклони апатија грађана и оствари жеља да сви живимо као савремен, цивилизовани свет

Сви у региону Југоисточне Европе знају да су им неопходни пријдружи ване и пуноправно чланство у Европској унији, али је чињеница да нису сви подједнако испунили потребне услове. Истовремено, Европска унија такође преживљава тешке дане, тако да ни њене чланице немају некадашни интереси за изградњу Европске уније и на њену спремност да се шире предвиђеним темпом. То је, свакако, велика опомена за оне који остварују визију Европе без граница – економски савремене и политички стабилне, а ми у региону у сваком тренутку морамо да имамо на уму да Европа може без нас, али да ми не можемо без европских и евроатлантских интеграција.

За оне који разумеју језик бизниса, односно правих и дугорочних интереса, јасно је да је приоритетни задатак да поново градимо мостове које су у прошлости рушили политичари. Наша будућност је, наиме, у јачању националних економија и свих предности које произилазе из компатibilnosti привреда, односно у компартивним предностима које су засноване на природним ресурсима, традицији и окренутости локалних тржишта једних ка другима.

Источна и Централна Европа прошли су релативно безбедно кроз процес трансформације. Истина, било је и грешака, али су њихове привреде почеле прогресивно да напредују. Реформе су биле болне и неизбежне, јер се тај пут мора прећи – пре или касније. Иако су имале мање искуства у тржишној привреди од нас, соцреалистички јаз од педесет година и наслеђену изразито кругу државну администрацију, оне су, за разлику од нас, имале и доволно разума, мудрости и жеље да се мењају. И, успеле су у томе!

Поштеба дошица љана европских сираџара

Сада је на наш регион дошао ред да се укључи у европске интеграције, и свима на овом простору мора да буде јасно да то нико не може да уради уместо нас. Беспомислено је, наиме, да не можемо да се сложимо око начина на који ћемо и пре уласка у Европу створити добре услове за развој економије, како би била изнад

Фото: А. КЕЛИЋ

краткорочних политичких интереса. Ти услови примерени европским стандардима морају се стварати првенствено због тога што ћемо нужно морати да их се придржавамо када будемо део велике породице европских народа.

То што нисмо сви подједнако близу уласка у Европу не сме ниједну земљу у региону да чини срећнијом од друге. На против, морамо наћи начин да покажемо Европи и свету да смо способни да хармонизујемо међусобне односе и да препознајемо заједничке интересе. Неопходно је да једни другима помогнемо да смањимо временске разлике, које су сада актуелне када је реч о уласку у Европску унију. Јер, Европа све нас гледа као на целину, у којој постоје националне државе, националне економије и националне разлике, али од свих нас очекује да то не буде значајније од од заједничке европске визије, циље-

ва и стандарда. Стога је најважније да учинимо, пре свега, оно што од нас зависи, да покажемо свету да Југоисточна Европа није неминовно нестабилан регион, са сталном могућношћу политичких, националних, верских и других сукоба. Али, кога у Европи можемо да убедимо да искрено желимо у јединствену Европу ако сами не можемо међусобно да се сложимо, односно, како можемо да очекујемо да нас Европа прихвати оберуке када једни друге тешко и споро прихватамо.

Инвеститори у региону који траже нова тржишта за свој капитал обилазе Југоисточну Европу. Разлог за то је што – иако имамо потписане уговоре о слободној трговини, тржиште од око шездесет милиона људи, подстицајне законе о страним улагањима, слободне зоне и пореске олакшице – нема сигурности потребне власницима капитала. Јер, нема

COMMON INTEREST AND COOPERATIONS - PREREQUISITES FOR PROSPERITY

The only way to tackle the apathy of the people of Southeast Europe and to fulfill their desire to live in a modern, civilized world is to boost the economic potential.

enough reason, wisdom and enthusiasm for change. In the end, they succeeded in achieving this!

Need for Achieving European Standards

It is now our turn to join the European integration process, and it should be made clear to everyone in this region that we alone must do it and nobody else. Namely, it is absurd that we cannot reach mutual agreement, even before joining the EU, about creating favourable conditions for economic development which would prevail over short-term political interests. Those conditions in accordance with the European standards have to be set up because we will have to abide by them once we become a member of the big family of European nations.

The fact that we are not equally close to the EU membership should not make some contrary in the region happier than others. On the contrary, we should find a way to show Europe and the World that we are capable of harmonizing our relations and recognizing our common interests. It is crucial that we should assist each other in reducing the current time difference pertaining the EU membership. Moreover, Europe sees us as a unit including various national states, national economies and national differences; however, this must not be more important than the mutual European vision, objectives and standards. Therefore, we should above all do what is in our power to show the World that the Balkans is not first and foremost a volatile region with constant political, national and religious conflicts. However, who can be persuaded into thinking that we honestly want to become a part of unified Europe if we cannot reach, mutual agreement or rather, is it normal to expect that Europe would be willing to accept us even if we cannot accept each other but slowly and with difficulty?

Investors in the region, who are looking for the new markets for their capital, inquire about and tour Southeast Europe. The reason for this is obvious – even though we have signed agreements on free trade, a market with approximately sixty million people, incentives for foreign investment, free trade zones and tax relief – the owners of capital are not guaranteed the security they need. There is no profit high enough to overcome the fear from losing the invested money on the tempestuous Balkans.

In our region, there are certain interests causing some power centres to pull us all backwards. Not only does this happen in

People from the region of South-East Europe are perfectly aware of how important it is for them to join the European Union and become its full member, but the truth is that not all of them have equally met the required conditions. Simultaneously, the European Union is having quite a difficult time, therefore the former enthusiasm of its member states for such a community has gradually evaporated. Namely, since France and the Netherlands rejected the European Constitution, it is still ambiguous what effect it will have on the European union and its readiness to keep up the expected pace of the enlargement process. This is unquestionably an important warning for those who believe in the idea of Europe without borders – with powerful economy and political stability. As for our region, we should at all times bear in mind the fact that Europe can do without us, whereas we cannot survive without European and Euro-Atlantic integrations.

The transition process for Eastern and Central Europe was not so painful. Despite the fact that certain mistakes have been made, their economies started following the progressive path. The reforms were painful and inevitable, since this has to be undergone – sooner or later. Even though they had less knowledge of the market economy than we have, the democratic chasm of fifty years and extremely rigid state administration, those countries unlike us had

тог профита који може да надвлада страх од губитка уложеног новца на труном Балкану.

У нашем региону постоје интереси због којих нас одређени центри моћи све заједно вуку уназад. Тако је у Србији и Црној Гори, али тако је и код оних који мисле да су већ у предворју Европе. То се првенствено односи на питање да ли ће Србија и Црна Гора развојити, а потом и на питања да ли ће се Македонија поделити на муслимански и словенски део, да ли ће Босна и Херцеговина успети да се конституише као јединствена држава и, на крају, на проблем Косова и Метохије. У вези с тим, поставља се и питање коме смешта концепт „ваше од аутономије, мање од независности“ и коме одговара нови рат на „брдовитом Балкану“.

Нова, здрава национална елита и експоненти националних економских интереса због свега тога морају да учине све да се превaziђу разлике и, уместо њих, изграде односи који ће спајати људе, њихове интересе и послове у целом региону Југоисточне Европе. То не значи губитак могућности за национални развој и изражавање, али не на штету других народа у окружењу, већ према европским стандардима.

Три правца деловања

У нашем региону, на жалост, због продубљивања економске кризе сваког часа може доћи до експлозије насиља и

South Eastern Europe

Serbia and Montenegro, and then in some other countries which believe to be on the threshold of Europe. This, in particular, refers to the matter of the separation of Serbia and Montenegro, and then to Macedonia division into Muslim and Slavic part, as well as whether Bosnia and Herzegovina can succeed in constituting one state, and, in the end, the problems in Kosovo and Metohia. In relation to this, a question is posed about who disagrees with the concept "more than autonomy, less than independence" and who is for new war on the "hilly Balkans".

Owing to these important issues, the new, sensible national economic elite and the exponents of the national interests have to fight tooth and nail to overcome the differences and instead of them, establish new relations connecting people, their interests and activities in the whole Southeast Europe Region. This does not imply loosing the opportunity for national development and expression, but it has to be consistence with the european standards, not to the detriment of neighbouring nations.

Three courses of action

Unfortunately, owing to the growing economic crisis our region is susceptible to a sudden outbreak of violence or interethnic conflicts at any given moment. Instead of this, some kind of compromise acceptable to the

међународних сукоба. Уместо тога, треба понудити компромисна решења која морају бити прихватљива већини. Као ургентна решења намећу се три могућа правца деловања:

– **прво**, треба афирмисати макротржиште Југоисточне Европе, уместо локалних, неатрактивних тржишта затворених у државне границе које карактерише слободна трговина, односно бесцаринска зона, која прво треба да прерасте у царинску унију са ЕУ, а затим и у равноправно чланство у Европској унији;

– **друго**, треба обезбедити сигурност за стране инвеститоре. Начин за то је, иако можда звучи парадоксално, присуство војне структуре НАТО-а у виду уклучења у Програм „Партнерство за мир“. Намеће се, Североатлантски савез је војна сила која улива поверење, па ће чланство у „Партнерству за мир“ бити сигнал инвеститорима да без страха дугорочно улажу у регион;

– **трће**, неопходна је изградња регионалне институционалне и друге инфраструктуре. Слободан проток капитала и људи, тј. међусобно учешће у приватизационим процесима и институцијама, заједнички наступи на трећим тржиштима и отворено тржиште радне снаге, доприноће да се испреплете пословни интереси који ће бити изнад декадентних интереса садашњих квазинационалних центара моћи. Такође, уравнотеженим ви-

зним режимом према грађанима овог региона, првенствено према младим и квалификованим људима, уз затварање граница за криминал, трговину људима и наркотицима, шверц и кријумчарење, подржће се јачање проевропских идеја и појачати подршка демократским и реформским оријентисаним политичким снагама.

У земљама Југоисточне Европе мора да превлада свест о томе да када уђу у ЕУ неће бити граница и да ће све она што сада оптерећује односе унутар појединачних држава бити минимизирани. Овдашњи народи не морају да се воле, али ако имају заједничке интересе имаће сложну кућу и живеће сложно са својим суседима. Тађа ће се, уместо политиком, пословни људи бавити бизнисом, а политичари ће имати задатак да им створе потребни амбијент, да би привреде биле што успешније и конкурентније. Уместо тражења криваца за лош живот и сиромаштво, људи ће смишљати нове пословне подухвате како би зарадили више новца и својим породицама омогућили достојанствен живот. Свако у својој кући мора да ствара услове за живот који ће му олакшати улазак у Европу. Ако то правовремено и ефикасно не урадимо – неће нас бити у њој! ✓

Др Тихомир СИМИЋ,
потпредседник Извршног већа
АП Војводине

majority should be found. There are three potential steps to take in order to find some urgent solution:

– **firstly**, Southeast Europe MacroMarket should be promoted instead of local, less attractive ones confined within the state borders, its main characteristic being free trade, that is, duty free zone which should first grow into the Customs Union with the EU and afterwards into the full membership in the EU.

– **secondly**, security should be guaranteed to foreing investors. A way to do this, though it might sound paradoxical, is military presence of NATO in terms of joining the Partnership for Peace Program. Namely, The North Atlantic Treaty is a military power which instills trust, therefore the Partnership for Peace would be a clear sign for the investors to make long-term investments in the region without any fear;

– **thirdly**, it is necessary to build institutional and other infrastructure in the region. Free flow of the capital and people, that is, joint enterprise in privatization process and institutions, joint venture on the third markets and open labour market would contribute to the interconnection of business interests which would overcome decadent interests of the current quasinational centres of power. Along the same lines, a balanced visa regime towards the citizens of this region, especially towards young and qualifi-

fied people, closing the borders for any kind of crime, human and drug trafficking, black market and smuggling would encourage the promotion of proeuropean ideas and reinforce the support of democratic and reform-oriented political powers.

In the countries of Southeast Europe, it is vital to boost awareness of the fact that once they become EU members the borders will disappear and all problems concerning the relations between individual states would be reduced to a minimum. These nations do not have to feel strong affinity between themselves, but as long as they have mutual interest they will live in harmony with their neighbours. When this happens, businessmen would be preoccupied with business instead of politics, whereas politicians would have a task to create an appropriate ambient for them so that the economies could be more successful and competitive. Instead of looking for someone to blame for the hard life and poverty, people would try to embark on different business enterprises in order to earn more money and, by extention, provide a dignified life for their families. Everybody has to create, in their own house, the conditions which would facilitate their entering Europe. If this is not performed duly and effectively we won't be a part of it! ✓

Ph. D Tihomir SIMIC
Vice President of the Executive
Council of Vojvodina

ГОРДИ СА РАЗЛОГОМ

Становници Велике Британије, коју многи у свету називају и *Горди Албион*, с правом могу да буду поносни на своју земљу. Некада највећа поморска и индустријска сила, садашња Велика Британија, модерна и развијена европска земља, има најдинамичнију европску економију и отворено, мултиетничко друштво.

Беслика Британија је модерна и развијена европска земља и један од најзначајнијих актера међународних односа (стална је чланица Савета безбедности УН, НАТО-а и Европске уније). Британска економија спада у најјаче у свету, а земља је и чланица Г8 – групе најразвијенијих земаља света. Уједињено Краљевство је једна од четири земље западне Европе чији БДП прелази хиљаду милијарди долара (британски БДП у 2004. години износио је 1.782 милијарди долара, односно 29.600 долара по становнику), а инфлација, каматне стопе и незапосленост су на веома ниском нивоу. Британска пољопривреда је, према европским стандардима, веома развијена, тако да мање од два одсто радне снаге обезбеђује 60 одсто потреба земље за храном. Уједињено Краљевство поседује велике резерве угља, природног гаса и нафте. Услуге, посебно банкарство и осигурање, чине највећи део БДП-а, док се удео индустрије смањује као и у другим развијеним земљама.

Од 1973. године Велика Британија је чланица ЕУ, али не учествује у свим об

лицима европских интеграција, на пример, није чланица еврозоне и Шенгенског визног режима. Истовремено, Британија одржава посебне односе са САД, што је већ дugo константа британске спољне политике како услед културних сличности, тако и из других политичких и економских разлога.

У Лондону ће се 2012. године одржати 30. летње олимпијске игре, тако да ће британска престоница постати први град у свету који их је организовао три пута: 1908, 1948. и 2012. године. Процењује се да ће трошкови везани за организацију Игара износити око 2.325 милиона фунти, али да ће приходи од туризма, продатих улазница и ТВ права, реклами итд. износити, чак, око 3.745 милиона фунти.

Влада и Јоилишика

Велика Британија је уставна монархија, а извршина власт је сконцентрисана у Влади, с премијером на челу, коју бира Парламент. То је једна од ретких земаља која нема писан и кодификован

устав. Премијер, који је и шеф Владе, именује за Кабинет министре из састава Парламента. Носилац суверенитета је монарх, који је и шеф државе, али је у британској уставној монархији *Влада Њеног краљевског величанства* одговорна Доњем дому Парламента.

У Уједињеном Краљевству монарх, теоретски, има широка овлашћења, али

Те Great Britain is a modern and developed European country and one of the most important factors of international relations (it is the permanent member of the UN Security Council, NATO and the European Union). British economy is one of the strongest in the world and the country is the member of G-8 Group of most developed countries in the world. The UK

PROUD WITH REASON

Citizens of Great Britain, also known as Proud Albion, have every reason to be proud of their country. Once the greatest naval and industrial force and now modern and developed European country, the Great Britain has the most dynamic economy in Europe and an open, multiethnic society.

is also one of the four European countries whose GDP exceeds a thousand billion dollars (in 2004, British GDP was 1,782 billion dollars i.e., 29,600 dollars per capita) with inflation, interest rate and unemployment on a very low level. According to the European standards, British agriculture

London will be the host of the thirtieth Summer Olympic Games in 2012, and will become the first city in the world which organized it three times: in 1908, 1948 and 2012. Estimation of the costs is about 2,325£ million with an income of 3,745£ million from tourism, sold tickets, TV rights, commercials etc.

is very developed with less than 2% of manpower providing 60% of country's need for food. The UK has large reserves of coal, natural gas and oil. Services, especially banking and insurance comprise the major part of GDP while the industry part is getting smaller.

The Great Britain has been the member of EU since 1973. Yet it does not par-

ticipate in all European integrations like the Euro zone and Schengen visa regime. Simultaneously, the Great Britain constantly maintains its special relations with the USA due to similarities in culture and other political and economic reasons.

Government and Politics

The Great Britain is a constitutional monarchy whose executive power is the Government with the Prime Minister as its head. The Government is elected by the Parliament. It is one of the rare countries which do not have a written and codified constitution. The Prime Minister names the Cabinet from the Parliament members. The monarch has the sovereignty and is the head of the state but *Her Majesty's Government* answers to the House of Commons.

In theory, the Monarch has wide authority in the UK, but in reality his role is mostly ceremonial. The Monarch as the "Crown in the Parliament" has three rights which he seldom uses: to be consulted, to give advice and to warn. At present, the throne

Основни подаци о Уједињеном Краљевству

Локација	Острво у Западној Европи и североисточни део острва Ирска, између Атлантског океана и Северног мора
Величина	Укупно: 244.820 km ² ; територија: 241.590 km ² ; водена површина: 3.230 km ² , укључујући и Рокол и Шетландска острва
Дужина граница	360 km, према Републици Ирској
Дужина обале	12.429 km
Приморски појас	Територијално море 12, а ексклузивна рибарска зона 200 наутричких миља
Клима	Умерена; чест је југозападни ветар са Атлантика, уз много кишних дана током године
Рельеф	Брда и ниске планине, са равницама на истоку и југоистоку
Становништво	60.441.457 становника (јул 2005)
Животни век становништва	Укупно: 78 година; (мушки - 75, жене - 80 година)
Етничке групе	Бели 92,1% (Енглези 83,6%, Шкоти 8,6%, Велшани 4,9%, Северни Ирци 2,9%), црни 2%, Индијци 1,8%, Пакистанци 1,3%, мешовити 1,2%, други 1,6%
Језици	Енглески, велшки (око 26% популације Велса), шкотска варијанта гелик језика (око 60.000 становника Шкотске) 0,28% у 2005. години
Раст становништва	1.782 милијарди долара
БДП	3,2% 2004. године
Раст БДП-а	29.600 долара
БДП per capita	Пољопривреда 1%, индустрија 26,3%, услуге 72,7% 4,8%
Привредна структура	Приходи: 834,9 милијарди долара, расходи: 896,7 милијарди долара
Стопа незапослености	Хришћани (англиканци, римокатолици, пресвитеријанци, методисти) 71,6%, мусимани 2,7%, хинду 1%
Буџет	
Религије	

The basics about the United Kingdom

Location	The island in Western Europe and the north-eastern part of the island of Ireland, between the Atlantic Ocean and North Sea
Area	Total of 244,820 km ² , land 241,590 km ² ; water 3,230 km ² including Rockall and Shetland Islands
Border length	360 km with the republic of Ireland
Coast length	12,429 km
Coastal part	Territorial sea 12, and exclusive fishing zone 200 nautical miles
Climate	Moderate with frequent south-western wind from the Atlantic and a lot of rainy days throughout the year
Relief	Hills and low mountains with the plains in the south and southeast
Population	60,441,457 citizens (July 2005)
Life expectancy	Total of 78 years; men - 75, women - 80
Ethnic groups	White 92.1% (English 83.6%, Scots 8.6%, Welsh 4.9%, Northern Irish 2.9%), Black 2%, Indians 1.8%, Pakistani 1.3% and mixed 1.2%, others 1.6%
Languages	English, Welsh (about 26% of the population of Wales), Scottish dialect of Gaelic (about 60,000 citizens in Scotland)
Population growth	0.28% in 2005
GDP	1782 billion \$
GDP growth	3.2% in 2004
GDP per capita	29,600 \$
Economy	Agriculture 1%, industry 26.3%, services 72.7% & 4.8%
Unemployment rate	Income: 834.9 billion \$, expenditure 896.7 billion \$
Budget	Christian (Anglican, Roman Catholics, Presbyterians, Methodist) 71.6%, Muslims 2.7%, Hindu 1%
Religion	

је у пракси његова улога углавном церемонијална. Као „Круна у Парламенту”, има три права, која се ретко користе: да буде консултovan, да даје савете и да упозорава. Тренутно је на престолу краљица Елизабета II, која је крунисана 1953. године. Британски монах је владар и 15 других суверених земаља чланица Комонвелта, организације која обухвата готово све бивше британске колоније. Уједињено Краљевство нема политичку и извршну власти над тим независним земљама, али је задржало свој дугогодишњи утицај на њих.

Парламент, највише законодавно тело Велике Британије, састоји се од два

дома: Горњег дома или Дома лордова, који се чланови не бирају, већ именују, и Доњег дома, који је моћнији и који може да донесе закон чак и ако га је одбио Дом лордова, и то помоћу доношења парламентарног акта (*Parliament Act*). Доњи дом има 646 чланова, које директно бирају грађани у једном кругу већинских избора, док Дом лордова има 724 члана: лордове по наслеђу, дожivotне лордове и бискупе Англиканске цркве. Према уставној повељи, министри се углавном бирају од чланова Доњег дома, са малим бројем оних који се именују из редова лордова, а премијер је лидер странке која има већину у Доњем дому и његов избор мора формално да озваничи краљица. Од 1997. године британски премијер је Тони Блер, лидер Лабуристичке партије.

Две највеће партије су Лабуристичка и Торијевска, или Конзервативна партија. Велика Британија је дugo имала двопартијски систем, али је у последњих десет година све значајнија Либерално-демократска партија, која је на последњим изборима, 2005. године, освојила 22 одсто гласова и 9,6 одсто мандата у Парламенту.

Уједињено Краљевство чине: Енглеска, Шкотска, Велс и Северна Ирска.

Британски суверен се налази и на челу Англиканске цркве, која је, барем формално, званична црква Енглеске, са око 31,5 милиона верника. Друге веће верске заједнице у Енглеској чине: католици (око пет милиона верника), мусимани (1,6 милиона), методисти (1,4 милиона) итд.

Шкотска

Шкотска заузима северну трећину британског острва. Граница се са Енглеском на југу и излази на Северно море на истоку и на Атлантски океан на западу. Као независна краљевина ушла је у персоналну унију са Енглеском 1603. године. Унија је формализована 1. маја 1707. *Актом о уједињењу*, којим су се две земље сјединиле у Краљевство Велике Британије с јединственим парламентом. Међутим, правни систем Шкотске, као и неке друге институције, остао

Енглеска

Енглеска је највећи део Уједињеног Краљевства. Налази се на југу и заузима две трећине британског острва. Граница се са Шкотском на северу и са Велсом на западу. Нема политички идентитет од 1707. године, када је Велика Британија успостављена као јединствена држава. Ипак, задржала је свој правни идентитет, посебно у односу на Шкотску и Северну Ирску, у заједници под називом Енглеска и Велс. Највећи енглески град – Лондон, главни је град и Уједињеног Краљевства.

Територија Енглеске подељена је на представништва, (*unitary authority*) која обухватају некадашње грофовије, дистрикте и градске општине (*boroughs*). Лондон чини засебно представништво, с градоначелником и 32 градске општине. Остале енглеске регионе су: Североисточна Енглеска, Северозападна Енглеска, Јоркшир и Хамбер, Западни Мидленд, Источни Мидленд, Југозападна Енглеска и Југоисточна Енглеска. Енглеска је најнасељенији (друга је у Европи по густини насељености, после Холандије) и етнички најразноликији део Велике Британије, са око 49 милиона становника (2001. година).

is held by Queen Elisabeth II who was crowned in 1953. The British monarch rules 15 other sovereign countries, the members of the Commonwealth – organization comprising almost all former British colonies. The UK does not have political and executive power in those independent countries but it has kept its long-standing influence over them.

The Parliament, the highest legislative body in Great Britain has two Houses: the Upper house or the House of Lords, whose members are not elected but named, and the House of Commons which is more powerful and can pass a law by passing the Parliament Act without the House of Lords. The House of Commons has 646 members elected by the citizens in one round of majority elections. The House of Lords has 724 members: lords by inheritance, life long lords and Anglican Church bishops. According to the Constitution Chart, the ministers are elected among the members of the House of Commons and few of them among the House of Lords. The Prime Minister is the leader of the majority party in the House of Commons. His election must be formally legalized by the Queen. Since 1997, the Prime Minister is Tony Blair, the leader of the Labour Party.

Two biggest parties are Labour Party and Tory or Conservative Party. The Great Britain had a two party system for a long time but the Liberal-Democratic Party has been gaining more and more significance in last twenty years and in last elections 2005, it won 22% of votes and 9.6% of mandates in the Parliament.

The United Kingdom consists of England, Scotland, Wales and the Northern Ireland.

England

England is the biggest part of the UK. It is positioned in the south and comprises two thirds of the British island. It borders Scotland in the north and Wales in the west. It has not had its political identity

since 1707 when the Great Britain was established as a unison country. Yet it kept its legal identity in the union called England and Wales, especially in relation to Scotland and Northern Ireland. London, the biggest English city, is also the capital of the UK.

England's territory is divided in unitary authorities which include former counties, districts and boroughs. London is separate

representative government with a mayor and 32 boroughs. Other English regions are: North-eastern England, North-western England, Yorkshire and Camber, Western Midland, Eastern Midland, South-western England and South-eastern England. England is the most populated (it holds the second place in Europe in population density, after the Netherland) and ethnically most versatile part of the Great Britain with about 49 million citizens (in 2001).

The British Sovereign is the head of the Anglican Church which is, at least formally, the official church of England with about 31.5 million worshipers. Other bigger religious communities are: Catholics (about 5 million), Muslims (1.6 million), Methodists (1.4 million) etc.

Scotland

Scotland occupies the north third of the island. It borders England in the south and exits to the North Sea in the east and the Atlantic Ocean in the west. As an independent kingdom, it formed a union with England in 1603. The union was formalized on May 1, 1707 by the *Act of Uniting* into the Kingdom of Great Britain with unison Parliament. However, Scottish

је нетакнут. Шкотска је 1801. године постала једна од четири конститутивне нације Уједињеног Краљевства, заједно са Енглеском, Ирском (касије Северном Ирском) и Велсом.

На шкотској политичкој сцени активне су, осим три главне британске партије, и Шкотска национална партија, Социјалистичка партија и Зелени. Након сазивања шкотског парламента 1998. године, главна расправа се води између присталица и противника шкотске независности.

Шкотска има националну цркву (42 одсто верника), која није под државном контролом, а од Англиканске цркве се разликује по пребивачком облику црквене управе. Остале веће верске јединице су католици (16 одсто), муслимани (0,8 одсто), будисти (0,1 одсто) итд.

Велс

Велс је део Уједињеног Краљевства у којем живи око 2,9 милиона становника. Простира се на југозападу британског острва, на површини од 20.779 квадратних километара. На истоку се граничи са Енглеском, на југу излази на Бристолски канал, на западу на Канал Св. Ђорџа, а на северу на Ирско море.

Регион није политички независан од 1282. године, када га је покорио енглески краљ Едвард I. Међутим, Велс је остао келтски регион, а велики народ је наставио да говори великим језиком. Велс је 1996. године подељен на 22 административне јединице: девет грофовија, 10 градских општина и три града: Кардиф, Свенси и Њупорт.

Северна Ирска

Створена је на основу Акта Владе Републике Ирске 1920. године. Обухвата територију од 14.139 квадратних километара у североисточном делу ирског острва и има 1.685.000 становника. Већински део становништва Северне Ирске (59 одсто у 2004. години) чине унио-

нисти, који желе да остану део Уједињеног Краљевства, или значајна мањина (22 одсто), познати као националисти, желе да Северна Ирска постане део Републике Ирске. Унионисти су углавном протестанти, док су националисти већином католици. Дискриминација под унионистичком „Стормонт” владом (по згради у којој у Белфасту заседа Парламент), од 1920. до 1972. године, довела је до оснивања Покрета за грађанска права, а затим и до дуготрајног конфликта, под називом „Проблеми”, и насиљних политичких немира у периоду од 1968. до 1994. године. На крају, средином деведесетих година, главна паравојна формација – ИРА, обавезала се на прекид насиља, а на основу Уговора из Белфаста формирани су 1998. године Скупштина и Извршно тело Северне Ирске, с равноправном заступљеностју свих главних политичких партија. Ирска републиканска армија је 28. јула 2005. објавила коначан прекид својих активности.

Спољна политика

Уједињено Краљевство има дугу историју вођења спољних политики, па је, после Француске, члан већег броја међународних организација него било која друга земља на свету. Крај „хладног рата” омогућио је ширење економске либерализације, демократије и људских права у многе делове света. Али, број сукоба у Африци се значајно увећао, а појава „отпадничких” и „рушених” (failed states) држава намеће све већи изазов светском поретку. То је нарочито дошло до изражажа 11. септембра 2001, а потом у Ираку, а недавно и у Лондону. Међународна реакција на нападе „Ал Кайде” и одлука да се спроведе војна акција против Ирака показују да каквих је фундаменталних промена дошло у спољној политици како Велике Британије, тако и других земаља.

Британско министарство спољних послова и Комонвелта (*FCO – Foreign & Commonwealth Office*) издало је 2. децембра 2003. званичан документ о главним спољнополитичким приоритетима Велике Британије – *Споразум о спољних послова и Комонвелта* (*FCO Strategy*). Према Стратегији, главни приоритети су: борба против тероризма и ширења оружја за масовно уништење; заптита земље од илегалне имиграције, траговије дрогом и других међународних криминалних активности; систем међународних односа заснован на владавини права; јака и проширења ЕУ са стабилним суседством; промоција британских економских интереса у све отворенијој и конкурентној глобалној економији; развој уз подршку демократије и људских права; очување и заптита британских и светских залиха енергије, и безбедност и просперитет у британским прекоморским територијама.

Велика Британија председава Европском унијом у другој половини 2005, па је Џек Стро, шеф британске дипломатије, нагласио у обраћању Парламенту да су, у вези с тим, главни приоритети економске реформе и социјална правда, безбедност и стабилност, као и европска улога у свету. Посебно је напоменут значај будућег финансирања Уније и реформе заједничке пољопривредне политике.

Одбрана и безбедносӣ

У Уједињеном Краљевству Министарство одбране је задужено за имплементацију Владине политике одбране и, истовремено, управља Војском у оквиру својих надлежности. Главни циљ Министарства одбране јесте одбрана Уједињеног Краљевства и његових интереса, као и јачање међународног мира и безбедности. Будући да не предвиђа никакву конвенционалну претњу у скоријој будућности, оријентисано је првенствено на претње од ширења оружја за ма-

legal system and some other institutions remained intact. In 1801, together with England, Ireland (later Northern Ireland) and Wales, Scotland became one of the four constituent nations of the United Kingdom.

Apart from three major British parties, there are other active parties like the Scottish National Party, Socialist Party and the Green. Since convoking the Scottish Parliament in 1998, the main dispute is pro and con Scottish independence.

Scotland has its national church (42% worshippers) free of state control. It differs from the Anglican Church in Presbyterian form of administration. Other major religious communities are Catholics (16%), Muslims (0.8%), Buddhists (0.1%) etc.

Wales

Wales is a part of the UK with 2.9 million citizens. It occupies the south-western part of the island occupying the area of 20,779 km². It borders England in the east, exists to the Bristol and St. George Canals in the south and Irish Sea in the north. The region has not been politically independent since 1282 when it was conquered by the English king Edward I. Yet, Wales remained Celtic and its people had their own Welsh language.

In 1996, Wales was divided in 22 administrative units: nine counties, ten boroughs and three cities: Cardiff, Swansea and Newport.

The Northern Ireland

It was made by the Act of the Government of the Republic of Ireland in 1920. It occupies the territory of 14,139 km² in the north-eastern part of the isle of Ireland with 1,685,000 citizens. The major part of the citizens of the Northern Ireland (59% in 2004) are unionists who want to remain in the UK. But the significant minority (22%) known as nationalists want to be a part of

the Republic of Ireland. The unionists are mostly Protestants and the nationalists are Catholics. The discrimination under the unionist “Stormont” government (called so by the building where the Parliament in Belfast holds sessions) from 1920 till 1972 led to forming of Citizen Rights Movement and consequently to the long lasting conflict named “Problems” and violent political riots from 1968 to 1994. Finally, in the midst of the nineties, major paramilitary formation – the IRA committed itself to stop the violence. In 1998, according to the Belfast Treaty the Assembly and the Executive Body of the Northern Ireland were formed with equal representation of all major political parties. The Irish Republican Army announced the final ending of its activities on July 28, 2005.

Foreign policy

The United Kingdom has long history of active foreign policy and is, next to France, the member of more international organizations than any other country. The end of the “cold war” enabled the spreading of economic liberalization, democracy and human rights to many parts of the world. Yet the number of conflicts in Africa grew considerably and appearance of “renegade” and “failed countries” imposes an ever greater challenge to the world order. This was especially pronounced on September 11, 2001 and in Iraq, and recently in London. International reaction to the attacks of “al Qaeda” and the decision to conduct a military operation in Iraq show the fundamental changes in the foreign policy of Great Britain and other countries.

On December 2, 2003, the British *Foreign & Commonwealth Office* issued an official document about priorities in British foreign policy – *FCO Strategy*. According to this Strategy, the priorities are: counterterrorism fight and prevention of

the proliferation of weapons of mass destruction; protection of the country against illegal immigration, drug trafficking and other international criminal activities; international relations system based on the rule of rights; strong and enlarged EU with a stable neighbourhood; promotion of British economic interests in open global economy with more competition; development supported by democracy and human rights; preservation and protection of British and world energy resources; and security and prosperity in British overseas territories.

In the second half of 2005, the Great Britain presides over the European Union which was the reason for Jack Straw, the chief of British diplomacy, to point out, in his addressing the Parliament, that the priorities will be economy reforms and social justice, security and stability, as well as the European role in the world. Particular accent was given to the significance of future financing of the Union and reform of common agriculture policy.

Defence and security

The Defence Ministry is in charge of implementation of the Government’s Defence Policy and running the Army according to its authority. The main goal of the Defence Ministry is to defend the UK and its interests as well as to strengthen international peace and security. Since there are not any projected conventional threats in near future, it is primarily orientated towards the threat of the proliferation of mass destruction weapons and international terrorism and threats that come from “renegade” and “failed countries”.

In July 2002, the Defence Minister presented to the Parliament the so called *Strategic Defence Review* as a response to the changed security situation after September 11th, and a modified issue of *Strategic Defence Review* from 1998. The docu-

совно уништење и међународног тероризма, као и на опасности које прете из тзв. отпадничких и урушених држава.

Министар одбране је у јулу 2002. представио Парламенту тзв. *Ново пољавље Страктичкој обрамбеној прегледи* (*Strategic Defense Review – SDR*), као одговор на изменену безбедносну ситуацију настalu након 11. септембра, и модификовано издање *Страктичкој обрамбеној прегледи* из 1998. године. Документ *Очувавање безбедносни у свету који се мења* (*Delivering Security in a Changing World*), који је објављен у јулу 2004, садржи анализу безбедносне ситуације у будућности, стратешке приоритете Велике Британије и начин на који ће се реформисати оружане снаге да би могле да одговоре на безбедносне претње након 11. септембра. У том документу јавности су предочене одређене претпоставке на којима ће Министарство засновати планове у вези са: ширењем британске спољне и безбедносне политике на нова подручја; глобалним одговором на претње међународног тероризма; оснапобљавањем војних снага за извођење три симултане операције средњег и малог обима, укључујући и оснапобљавање за предвођење операција у којима није укључена америчка војска, и оснапобљавањем за спровођење операције великог обима, уз симултано извођење операције малог обима. Претпоставља се да ће се операција великог обима изводити у савезништву са САД, било под окриљем НАТО-а, било под војством Сједињених Држава.

Британске оружане снаге

Врховни командант оружаних снага Уједињеног Краљевства, тј. Британских оружаних снага, јесте краљица, али војском, у ствари, управља Министарство одбране. Британске оружане снаге су задужене за: заштиту Уједињеног Краљевства и његових прекоморских територија, промовисање британских безбедносних интереса и подржавање међународних напора за очување мира. Британија је чланица НАТО-а и учествује у више коалиционих операција.

Британске оружане снаге састављају се од три главне целине: *Британске армије*, *Краљевске морнарице* и *Краљевске ваздухопловне снаге*. У 2004. години Британска армија је имала 112.700 војника, од чега 7.600 жена. Краљевске ваздухопловне снаге су се састављале од 53.400 војника, док је Краљевска морнарица имала 40.900 припадника. Краљевска морнарица контролише британски стратешко нуклеарно наоружање, а Краљевски морнарици обезбеђују јединице командоса. Укупно, Британске оружане снаге имају 210.000 активних војника. У случају потребе, може да се мобилише око 15 милиона људи (од 15 до 49 година), а завршену војну обуку има око 12.300.000 људи.

За 2004/2005. годину будет за одбрану износи 29,7 милијарда фунти (2,6 одсто укупног БДП-а), а 2006/2007. године,

према буџетским пројекцијама, износиће 32,1 милијарду фунти. Тако се Велика Британија налази на трећем месту по војним издацима у свету, иза САД и Јапана. Заједно са Француском и Русијом, Британија има најмоћније и најсвеобухватније оружане снаге у Европи.

Британска армија, коју чине копнене оружане снаге Уједињеног Краљевства, учествовала је у војним кампањама и операцијама широм света, и има дугу и значајну историју ратовања. Данас та армија спада у технолошки најнапредније копнене снаге на свету и распоређена је у многим ратним зонама широм света као део борбених снага и у мисијама очувања мира Уједињених нација.

Структура Британске армије је умногоме сложена услед различитог порекла њених саставних делова. Подељена је на регуларну армију (стално запослени професионални војници) и на територијалну армију (повремено запослени војници), док је њена војна структура подељена на корпусе (административно груписање према заједничким функцијама), дивизије и бригаде. Британска армија углавном регрутује свој састав у Уједињеном Краљевству, и то око 25.000 војника годишње. Због ниске стопе незапослености Армија је имала проблема с популном, али је почетком 21. века повећан број регрута из других земаља (углавном из Комонвелта). Они су средином 2004. године чинили 7,5 одсто укупног састава Армије, односно, било је укупно 5.620 страних војника из 42 земље (не рачунајући 3.000 непалских Гурки). После Непала, највише војника је из Франције, Јамајке, Аустралије и јужне Африке.

Британска армија у бројкама

Људство (регуларна армија)

112.700 људи

Људство (територијална армија)

40.000+људи

Борбени тенкови

386, типа „Challenger 2“

Пешадијска борбена возила

575, типа „Warrior“

Оклопна возила за превоз људства

4.000+

Возила типа „Land Rover“

10.000+

Г. ПОПОВИЋ

ment *Delivering Security in a Changing World*, issued in July 2004, shows analysis of the security situation in the future, British strategic priorities and the way of reforming the Army in order to respond to the security threats after September 11th. This document also shows some prerequisites to the public which will be the base of the plans of the Ministry for: spreading of British foreign and security policy to new areas; global response to international terrorism threats; training of the armed forces to conduct three simultaneous operations of middle and small scope including operations without American army and simultaneous operations of big and small scope. The supposition is that the operations of big scope will be conducted in cooperation with USA under the auspices of NATO or the USA.

British armed forces

The supreme commander of the United Kingdom armed forces is the Queen but in reality, they are run by the Defence Ministry. They protect the UK and its overseas territories, promote British security interests and support international efforts to keep peace. Britain is the member of NATO and participates in several coalition operations.

The British armed forces are composed of three main parts: the British Army, the Royal Navy and the Royal Air force. In 2004, the British Army had 112,700 sol-

diers, with 7,600 women included. The Royal Air force had 53,400 soldiers and the Royal Navy 40,900 soldiers. The Royal Navy controls British strategic nuclear weapons and Royal Marines secure commando units. In total, British armed forces have 210,000 active soldiers. In emergency cases, about 15 million people can be mobilized (age 15 to 49) and the number of those who completed the training is 12,300,000.

The defence budget for a period of

2004/2005 is 29.7 billion £ (2.6% of the total GDP) and for the period of 2006/2007 it will be 32.1 billion £. This military expenditure places the Great Britain in the third place in the world, after the USA and Japan. Together with France and Russia, the Great Britain has the most powerful and comprehensive armed forces in Europe.

The British Army which consists of the UK land forces participated in military campaigns and operations all over the world and has a long and significant history of fighting. Today it has the most developed technology in the world and is deployed in many war zones and United Nations peace missions.

Due to different origins of its parts, the structure of the British army is elaborate. It is divided into Regular Army (full-time professional soldiers) and Territorial Army (part-time soldiers). Its military structure is divided into corpses (administrative gathering according to common

functions), divisions and brigades. Its recruits come mostly from the UK in the number of 25,000 soldiers a year. Due to the low rate of unemployment, the Army had difficulties recruiting, so at the beginning of the 21st century it recruited greater number of soldiers from other countries (mostly Commonwealth). By the middle of year 2004, they made 7.5% of the Army i.e., 5,620 foreign soldiers from 42 countries (without 3000 Nepal Gurkhas). After Nepal, the most soldiers come from Fiji, Jamaica, Australia and South Africa.

British Army in numbers

Manpower (Regular Army)

112,700 people

Manpower (Territorial Army)

40,000+ people

Tanks

386, type "Challenger 2"

Infantry vehicles

575, type "Warrior"

Armoured transport vehicles

4,000+

Vehicles, type "Land Rover"

10,000+

Artillery weapons

400

Aircrafts

290

The Royal Navy is the oldest part of the British armed forces with the most advanced technology. It is also the biggest one in Western Europe. Officially, it is only a part of the *Naval Service* which consists of Royal Marines, Naval Service reserves, Fleet Air Arm and Royal Fleet Auxiliary which provides fuel and other equipment for British ships all over the world. Still, the name Royal Navy for the entire Naval Service established itself in time. After the II World War, the Royal Navy participated in many war operations and is currently deployed in different regions all over the world.

The Royal Air Force (RAF) was established on April 1st, 1918. Its fleet consists of 942 aircrafts and 53,400 people and is one of the biggest and, technologically, most advanced air forces in the world.

The head of RAF and Air Force Board (AFB) is the chief of Air Force Headquarters. The AFB is one of Defence Council Committees (the Defence Council within the ministry forms defence policy with the State Secretary of Defence as its head) and a kind of RAF management board. Its members are heads of commands and other high officers.

There are only two commands in RAF now: Fighting Command for all kinds of operations and fights and Training and Manpower Command which recruits and trains including flying. Training the Royal Air Force is composed of: RAF Regiment – special corps which defends air space; RAF Intelligence; RAF Military Police and University Squadron – unit for student training in air force academies.

G. POPOVIC

Њ.Е. Дејвид Џон Говен,
амбасадор Уједињеног Краљевства
Велике Британије и Северне Ирске
у Србији и Црној Гори

ПУТ СА МНОГО МОСТОВА

Верујемо да је државна заједница најбољи оквир и за Србију и за Црну Гору на путу ка Европској унији. Наравно, Србија и Црна Гора мора да пређе још много мостова, што подразумева и испуњење критеријума из Копенхагена.

**• Шта мислиште о тешкој најбољој
шасији на земљу на путу ка европа-
атлантским интеграцијама?**

– Учињен је знатан напредак у реформи одбране. Драго нам је и што је позитивна Студија о изводљивости Европске уније. То указује на значајан успех Србије и Црне Горе у спровођењу реформи. Међутим, чланство у „Партнерству за мир“ и прави напредак пре- ма споразуму о стабилизацији и придржујивању Европској унији зависиће од потпуне сарадње са међународним кри- вичним судом за бившу Југославију, при чему је пресудно изрчење Младића и Кацаџића Хагу. Министри Европске уније пажљиво прате Србију и Црну Гору. Ако се Младић и Кацаџић испоручују, то ће бити изузетан подстицај за процес европаатлантских интеграција.

**• Према Вашем мишљењу, како се
шреба бориши против свештске тер-
оризма?**

– Терористи не поштују државне границе, па борба против тероризма мора да буде интернационална. Све државе су одговорне за заједничко деловање у спречавању криминалаца да изазвају смрт и патњу недужних људи. После напада на Лондон, 7. јула, британска влада је увела нове мере за контролу ефеката тероризма. Оне обухватају и проширење основа за депортовање страних држављана који подстичу мржњу и заговарају насиље, или који га оправдавају и сматрају легалним. Према новим законима за спречавање тероризма, прекршајем ће се сматрати правдање или величање тероризма било где у свету, не само у Великој Британији. Наш партнер у свему томе је муслиманска заједница. На снажној акцији против екстремизма управо инсистирају муслимани, који су дубоко забринuti

због активности мале групе фанатичних одметника.

**• Како ћете на чињеницу да су
особе које су извеле терористичке
нападе на Лондон бришански држа-
вљани?**

– Они за које верујемо да су у јулу извели терористичке нападе уживају различит статус у вези с британским држављанством и пребивалиштем. Према британском закону, може се одузети држављанство особама које имају британски или двојну националност уколико делују против интереса земље. Иако ће се предузимати само у екстремним случајевима, те мере су ипак важно оруђе у борби против екстремизма у Великој Британији.

Поред тога, сакупљамо и интернационалну базу података о особама чије су активности или ставови претња безбедности Британије. Свакоме ко се налази у тој бази података биће забрањен улазак у земљу.

**• Како наша земља може да њоме-
не у борби против свештске тер-
оризма?**

– Важно је да државе делују заједно у супротстављању тероризму. Успостављање ближе интернационалне сарадње између различитих служби које су укључене у борбу против тероризма било би од велике помоћи, као и подржавање и приступање конвенцијама против тероризма Уједињених нација. Међутим, без обзира на то какве мере предузимамо у борби против тероризма, главно је да се и даље поштују људска права. Дужност држава је да штите животе својих грађана, али се показало да владе које игноришу прихваћене законе и обичаје друштва у намери да се обрачунају с тероризмотом обично проду-

М. ИЛИЋ

жавају и појачавају сукобе. Мере које је британска влада предузела после напада 7. јула нису ни у којем случају усмерени на часне грађане муслиманске заједнице који поштују закон. Ми знајмо да терористи нису први представници ислама и да су мусимани генерално гнушају њихових поступака. Наставићемо да пружамо гостопримство онима који поссеђују нашу земљу без обзира на њихово верско или етничко порекло.

**• Како видите Србију и Црну Гору
као државу?**

– Верујемо да је на путу ка Европској унији државна заједница најбољи оквир и за Србију и за Црну Гору. Наравно, Србија и Црна Гора мора да пређе још много мостова, што подразумева и испуњење критеријума из Копенхагена. Ако у Црној Гори постоји намера да се рашпише референдум о одвајању, то мора да се спроведе у потпуној сагласности са Уставном повељом и пратећим документом из априла 2005. године. Али, то питање ће морати да реше између себе Београд и Подгорица. Ми ћемо подржати сваки исход који се постигне на демократски, миран и уставан начин.

**• Какав је званични став Велике
Бришаније у вези с решавањем про-
блема Косова?**

– Чекамо да амбасадор Кай Еиде поднесе детаљан извештај о имплементацији стандарда на Косову. Тада ће генерални секретар Уједињених нација, уз подршку међународне заједнице, морати да одлучи да ли су се стекли услови за почетак преговора о будућем статусу Косова. Ми остајемо при ставу да треба да се пронађе дугорочно решење за Косово, сагласно с Резолуцијом Савета безбедности 1244, којом су предвиђени мултистничност, заштита права мањина и регионална стабилност.

**• Може ли (не)сарадња с Хајом да
уједиши тешку реформу у
Србији и Црној Гори?**

– Да. Као што сам већ објаснио, изучење Младића и Кацаџића кључно је питање за будућност Србије и Црне Горе. То је обавеза коју је Србија и Црна Гора прихватила као чланица Уједињених нација и њено испуњење је изузетно значајно ове године, када се најављује десет година од масовног убиства око 8.000 мушкарца у Сребреници. Највећи део оптужници против Младића и Кацаџића односи се на тај ужасни злочин. Ако се постигне њихово изрчење, убрзаће се приближавање „Партнерству за мир“ (а касније и НАТО-у) и споразуму о стабилизацији и придржујивању. Ако се то не постигне, неће бити ни дугорочних могућности за европаатлантске интеграције. Једноставно речено, будућност Србије и Црне Горе у НАТО-у и ЕУ зависи од њене спремности да прихватају њихове вредности – не постоји други начин.

М. ИЛИЋ

H.E. David John Gowan,
Ambassador of the United Kingdom
of Great Britain and Northern Ireland
in Serbia and Montenegro

THE ROAD WITH MANY BRIDGES

We believe that the State Union offers the best framework for Serbia and Montenegro on its way towards the EU. Of course, Serbia and Montenegro has to cross many more bridges, which include meeting the Copenhagen criteria.

vigorously from Muslims themselves, who are deeply concerned about the activities of a tiny fanatical fringe.

**• How do you see the fact that those who
carried out terrorist attacks in London
are UK citizens?**

– Those who we believe carried out the attacks in July actually held various forms of nationality and residence in the UK. It is possible under British law to take away citizenship from those individuals with British or dual nationality who act against the UK's interests. While these measures will only be used in extreme cases, they are nevertheless an important tool in dealing with extremism where it exists in the UK.

In addition we are compiling an international database of those individuals whose activities or views pose a threat to Britain's security. Anyone on that database will be denied entry to the UK.

**• How could our country be of assistance
in the fight against world terrorism?**

– As I said before, it is important that countries work together to tackle the problem of terrorism. Building closer international cooperation between the various agencies engaged in fighting terrorism will help, as can supporting and adhering to the UN Counter Terrorist conventions.

But whatever steps are taken to tackle terrorism, it is vital that we continue to respect human rights. States have a duty to protect the lives of their citizens, but as history has shown, Governments who ignore the accepted laws and conventions of society in order to deal with terrorism usually prolong and escalate conflicts.

EU Ministers are watching Serbia and Montenegro closely. If Mladic and Karadzic are transferred, this will give an enormous boost to the process of Euro-Atlantic integration. But if they are not transferred as the autumn wears on, this will increasingly overshadow the relationship.

**• In your opinion, how should we fight
against the world terrorism?**

– Terrorists do not respect national boundaries. The fight against terror therefore must be international. All countries have a responsibility to work together to prevent criminals intent on causing death and suffering to innocent people succeeding.

Since the attacks on London on 7 July, the UK government has introduced new measures to help curb the effects of terrorism. These include widening the grounds for deportation of foreign nationals who foster hatred; advocate violence or who justify or validate such violence. Under new anti-terrorism laws it will be an offence to condone or glorify terrorism anywhere, not just in the UK.

The Muslim community are our partners in all this. Much of the insistence on strong action to tackle extremism is coming most

I think it is important to make it clear that the steps the UK has taken since the attacks on 7 July are in no way aimed at decent, law-abiding members of the Muslim community. We know that terrorists do not truly represent Islam and that Muslims in general abhor their actions. We continue to welcome those who visit our country, from whatever religious or ethnic background.

• How do you see Serbia and Montenegro as a state

– We believe that the State Union offers the best framework for Serbia and Montenegro on its way towards the EU. Of course, Serbia and Montenegro has to cross many more bridges, which include meeting the Copenhagen criteria.

If there is a move in Montenegro to call a referendum on separation, this must be held in full accordance with the Constitutional Charter and the supplementary document of April 2005. Achieving this would be above all a question for Belgrade and Podgorica to resolve. We would support any outcome as long as it was democratic, peaceful, consensual and constitutional.

**• What is Great Britain's official position
on resolving the issues of Kosovo?**

– We are waiting for Ambassador Kai Eide to submit his comprehensive review on implementation of Standards in Kosovo. It must then be for the Secretary General of the UN, with the support of the International Community, to decide whether the conditions to begin talks on the future status of Kosovo are in place. We are committed to finding a lasting solution in Kosovo (in accordance with UNSCR 1244) that provides for multi-ethnicity, protection of minority rights and regional stability.

**• Could (non-) cooperation with The
Hague jeopardise the current level of
achieved reforms in Serbia and Montenegro?**

– Yes. As I have already explained, the transfer of Mladic and Karadzic is a key issue for the future of Serbia and Montenegro. This is an obligation accepted as part of Serbia and Montenegro's membership of the UN. It is of enormous importance during this year that has seen the tenth anniversary of the mass murder of some 8,000 men and youths at Srebrenica. The Indictments against Mladic and Karadzic rest in large part on charges relating to this appalling crime.

If transfer of Mladic and Karadzic is achieved, it will help to accelerate movement towards Partnership for Peace (and in the longer term NATO) and towards a Stabilisation and Association Agreement. If it is not achieved, the longer-term prospects for Euro-Atlantic integration will be nonexistent.

In plain terms, the future for Serbia and Montenegro within NATO and EU depends on readiness to accept the values of both these bodies. There is no halfway house.

M. Ilic

КАКО ПРЕВАЗИЋИ „ТАПКАЊЕ У МЕСТУ”

Констатација да Србија и Црна Гора „хвата посљедњи вагон” композиције зване „Партнерство за мир”, или да нам тај „воз” све више бежи већ је тзв. опште место у извештајима медија о стању и циљевима наше спољне политике и безбедносне стратегије. С друге стране, што је парадоксално, у стручним публикацијама су ретке озбиљније анализе те ситуације.

Откуда та диспропорција?

Након демократских промена октобра 2000. постављено је на нов начин и питање односа наше земље према „Партнерству за мир” (ПзМ) и Североатлантском савезу. У првом периоду (2001–2002), због умногоме чврстог политичког става владајућих политичких снага и дефанзивног става тадашње опозиције (првенствено снага из времена Миловићевог режима), изгледало је да је то питање „премољено” и да пријем у ПзМ зависи само од политичке тактике. Отуда су и стручни текстови с озбиљнијим претензијама одисали, у суштини, уверењем да је то неминован и зато политички прихваћен стратешки избор. Истина, и у њима је указивано на једну значајну карактеристику: противурачан (веома позитиван) став јавног мњења према приступању земље ПзМ (изразито негативан) према евентуалном приступању Атлантском савезу. Та противурачност, осим ретких појединача, није изучавана и тумачена и са аспекта политичке елите и војних структура, па је тада остала готово незапажена чињеница да део те елите, као и део професионалног кадра у Војсци, заправо дели то определење, чак и са мање склоности према ПзМ од шире јавности.

Силашњавање опшишима

Представници водећих земаља НАТО-а и ПзМ показивали су, истовремено, много озбиљније резерве и, уз сагласност да је потребно и корисно приступање ПзМ, указивали на бројна питања која треба „апсолвирати” као услов да се уопште покрене процес пријема. Ретко је код тада нас и у тзв. затвореним круговима озбиљније расправљао о реалним импликацијама тавог става, а у јавности је то, мање-више, остајало на нивоу указивања на чињеницу да партнери из европлатских безбедносних интеграција траже да „испунимо њиве услове”. Дакле, изостале су анализе о томе да ли је реч о одразу реалности или о некаквом политичком хиру моћникама.

Када је – у периоду сплашњавања одушевљења првим демократским преображајима у земљи и њених првих успеха у реинтеграцији у институције и процесе у међународној заједници, или и обновљених унутрашњополитичких сукобљавања – дошло до отвореније политичке борбе, ве-

чење Хашком трибуналу најтраженијих осуженика за ратне злочине, представља *conditio sine qua non* приступања СЦГ свим, па и безбедносним, европлатским интеграцијама.

Како гаље?

У вези с приступањем Србије и Црне Горе европлатским интеграцијама, тако, већ дуже време „тапкамо у месту”, иако постоји формално политичко определење и део неопходних реформи или је испланиран или је већ и почeo да се остварује. Али, најосетљивији део услова још није испуњен, а питање је да ли то у скорије време и може да се деси у постојећој политичкој консталацији, и то све остало као да чини ирелевантним. У таквим околностима донекле је разумљиво уздржаност стручњака и специјалиста за питања безбедности и међународне односе. Јавни наступи у вези с (не)приступањем ПзМ већини изгледају као укључивање у политичку, а не у стручну дебату. Међутим, и због стручне одговорности и због грађанске храбости, у овом тренутку напросто је неопходно покретање расправе о неколико питања с крајње озбиљним реперкусијама:

– да ли је напе друштво на путу демократизације прешило *point of no return* у сектору безбедносне политике и спољнополитичком определењу за укључивање у безбедносну архитектуру Европе после „хладног рата”, ако још није, шта су разлоги за то?

– колико нам је потребно (или неопходно) да то учинимо, којом брзином и колика је „прихватљива” политичка цена на унутрашњем политичком плану?

– постоји ли и, ако постоји, шта је алтернатива?

– греше ли западни политичари и дипломате што примењују тврду политику употребљавања према нашој земљи (и БиХ) у тој области и да ли се држањем те две земље у својеврсној безбедносној изолацији, с обзиром на промену безбедносних претњи у свету, изазива више проблема него што се утиче на њихов демократски развој?

– постоји ли и каква би алтернативна политика Запада у вези с тим можда била прореактивија? Итд., итд.

Очиједно, потребан је озбиљан *gujalot* о том и сличним питањима да бисмо и у области струке и у области политике коначно прихватили да су разлике у гледањима неминовне и легитимне, и да се до одлука које обавезују целокупно друштво и имају суштинске и дугорочне последице по њега мора доћи кроз аргументовану расправу. При томе, струка треба да дружи информације, анализу и рационалну аргументацију, а политика – да их проучи и прихвати оно што је најбоље за остварење националних интереса према мишљењу демократске већине.

Проф. др Иво ВИСКОВИЋ,
Факултет политичких наука, Београд

HOW TO OVERCOME THE STALEMATE?

The statement that Serbia and Montenegro is catching hold of the last chance to join the Partnership for Peace, but that the chances are increasingly smaller, has become very common in media reports on the conditions and aims of our foreign policy and security strategy. On the other hand, and paradoxically, serious analyses of that issue in any expert publication are extremely rare. Where does this disproportion come from?

cially in the Army definitely ensued, and that the process of modernization and democratization was surely irreversible).

After the democratic changes in October 2000, the question of our country's attitude towards and relationship with PfP and NATO has been posed in a new light. In the first period (2001–2002), due to a very firm political attitude of the governing political forces and defensive attitude of the opposition parties (in the first place forces from the time of Milosevic) it seemed that the problem was solved, and that it was only the matter of political tactics, or according to the optimists, of the “political technology” for the process to be finished by the acceptance to the Partnership. Therefore, the expert texts with more serious pretensions (e.g. PhD V. Vekaric in *International Problems*, or even N. Pavkovic in *Military Act*) were imbued with with the conviction that it is an inevitable and therefore politically acceptable strategic choice (even) for our country. The truth is that in these texts as well, one important characteristic is pointed out – a contradictory (very positive) public opinion concerning joining the PfP program and (a very negative one) concerning joining the NATO itself. That stated, but only generally analyzed, paradox has not been, apart from rare individuals, studied and explained both from the aspects of the political elite and military structures, so in that moment, the fact that remained unnoticed was that even a part of the professional structures in the Army, in fact, shared that attitude and even with less inclination towards the PfP than the general public.

Dwindling of the optimism

At the same time, for many people in our country totally unexpectedly, the representatives of the leading countries of NATO and PfP were much more reserved, and, with agreement about the need and usefulness of joining PfP, they pointed out a number of issues which were to be solved first, as a precondition for even starting the joining process. Many people, not even those in closed circles, did not seriously discuss the real implications of that attitude, and in public, that, more or less, stayed on the level of pointing to the fact that partners from Euro-Atlantic security integrations demanded from us to “fulfill their conditions”, without analyzing if that was the picture of reality, or some political whim of the powerful. Among the supporters and promoters of the idea of urgent joining PfP, one could even hear statements that we “didn't deserve this” and that we were being treated suspiciously as “the Russians were” (i.e. as if the West were not sure whether democratic changes in the society, on the whole, espe-

cial public that the so-called policy of preconditioning is something which is undebatable and unnegotiable, and that only fully completed conditions, especially, the delivering of the most wanted war crimes inditees to the Tribunal in the Hague, presents *conditio sine qua non* of Serbia and Montenegro's joining all, as well as security and Euro-Atlantic integrations.

What next?

So we found ourselves in a situation where for a longer period of time, when it comes to Serbia and Montenegro's joining the Euro-Atlantic integrations, we are faced with a stalemate – although the basic political orientation formally exists, a part of necessary reforms either has been planned or performed, but the most vulnerable part of the conditions has not, and it is the question whether in the existing political constellation in the near future can be fulfilled; which makes irrelevant all the rest. In these circumstances the reserved behaviour of the experts and specialists for security and international relations is somewhat understandable. To publicly come out regarding (not) joining the Partnership, to majority seems as taking part in political, not expert debate. But the mere nature of that question is political, and discussing it is practically impossible to isolate from politics into some expert *splendid isolation*. On the contrary, at least in our opinion, both expert responsibility and public courage simply ask for serious discussion to be started about several questions with highly serious repercussions:

Has our society, on its way to democratization, crossed the point of no return in the sector of security policy and external political orientation of joining the post-cold-war security architecture of Europe, and if not, what are the reasons?

How much time do we need (or how much time is necessary) to achieve that and at what pace and what would the “acceptable” price be for internal politis structures?

Are there, and if there are any at all, which are the possible alternatives?

Do western politicians and diplomats make mistakes in using strict preconditioning policy toward our country (BiH as well, but that is less relevant for us) in this field, and does keeping these two countries in a security isolation in today's world of changed security threats cause more problems than influence on the positive and democratic process of their development?

Is there any and what would be the more productive alternative policy of the West concerning this domain? Etc.

Obviously, a serious dialogue is needed about these and similar questions. I say dialogue, because I am firmly convinced that we really do need it – so that we could finally, both in the domain of profession and policy, accept that the differences in attitudes are inevitable, and legitimate, but those decisions which bind the whole society, and which have crucial and long-term consequences for it, must be reached by argumentative discussion. The role of profession is to give all the information, analyses and rational argumentation needed, and the role of politics is to study them, and to accept that which can best contribute to reaching the national interest, in the way it is seen by the democratic majority.✓

Prof. Ph. D Ivo VISKOVIC
The Faculty of Political Sciences, Belgrade

ОДГОВОР НА ГЛОБАЛНЕ ПРЕТЊЕ

Док се у савременом свету поједине функције у раду обавештајно-безбедносних служби обједињују на националном нивоу, а затим се успоставља међународна сарадња, за стварање јединствене „обавештајне заједнице” Србије и Црне Горе не постоји политичка воља.

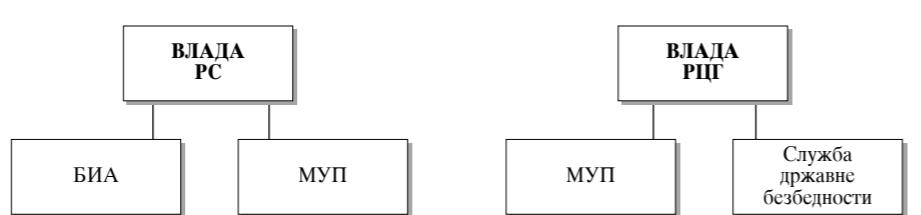
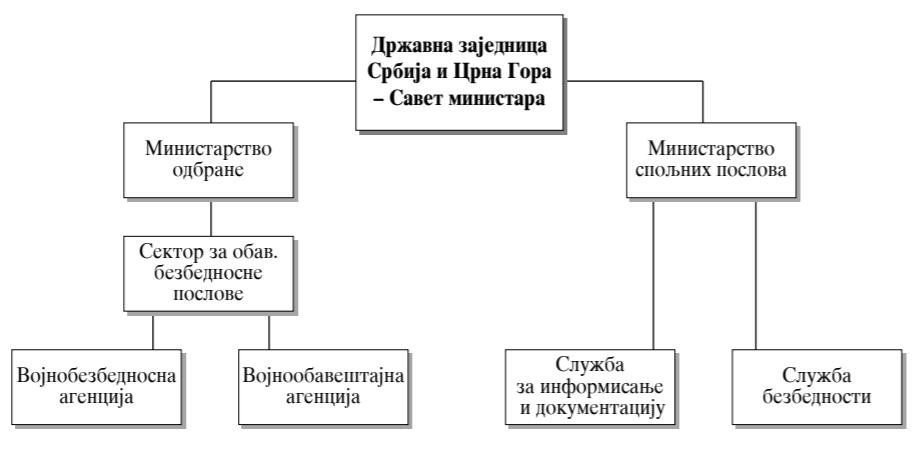
Под појмом „обавештајне заједнице” подразумевају се све службе, институције или агенције (у даљем тексту: службе) које се баве прикупљањем, обрадом и заштитом података значајних за безбедност државе. То се првенствено односи на обавештајне и безбедносне службе, али и на све друге које на било који начин долазе до информација значајних за безбедност државе (полиција, царина итд.).

Све земље у свету развијају цивилне и војне обавештајне и контраобавештајне службе, а њихов обим зависи од потреба и материјалних могућности државе. Међутим, заједничка карактеристика свих тих служби јесте настојање да обезбеде квалитетне информације владама својих држава, као и да спрече отицање података значајних за националну безбедност. Дакле, њихове активности су примерене потребама владе и њеној унутрашњој и спољној политици, што значи да треба да буду прописане законом и да их непосредно контролишу органи власти. У супротном, те службе могу да делују „изнад” закона или да служе појединачним интересима или интересима владајуће елите или партије.

Политичке промене које су се доделиле деведесетих година 20. века значајно су утицале на промену безбедносне ситуације у свету, као и на међународне односе. Будући да су изгубили значај приоритети из периода „хладног рата”, обавештајно-безбедносне службе, пре свега великих земаља, настојале су, мање или више успешно, да се организацијски и на друге начине прилагоде новим изазовима и претњама (ширење оружја за масовно уништавање, крупни криминал, трговина људима и наркотицима, тероризам итд.). Дотадашња разједињеност, поделе унутар сваке „обавештајне заједнице” и борба

за примат и већи буџетски колач утицали су на ефикасност тих служби, тако да су информације касниле или нису биле доволно поуздане за доношење значајних политичких и других одлука. То се јасно показало приликом терористичких напада у САД, европским и другим државама. Наиме, анализе су показале да су поједине службе поседовале индикативне податке, али се све информације нису стицале на једном месту и није било свеукупних анализа и обраде података, па су изостале мере превенције и друге активности у вези са спречавањем терористичких аката. То је, првенствено у земљама које су најне-посредније угрожене од тероризма, убрзalo рад на формирању тела или институције у коју ће се стицати сви подаци, а затим обраћавати и дистрибуирају према потребама. Такође, у том телу се формулише заједничка обавештајно-контраобавештајна политика, а оно усмерава и активности у вези са њом у реалном времену и простору.

Последњи догађаји у свету, пре свега у вези с тероризmom, указују на потребу да се поједине функције у раду обавештајно-безбедносних служби (анализа, усмеравање, давање задатака, и слично) прво обједиње на националном нивоу, а затим да се успоставе и конкретни облици међународне сарадње. Будући да тероризам, трговина људима и наркотицима итд. не познају границе и да су повезани на међународном нивоу, и мере супротстављања морају да прате ту тенденцију како би се водила ефикасна борба против тих опасности с почетка 21. века.

Државна заједница без јединствене „обавештајне заједнице”

„Обавештајно-безбедносна заједница” Србије и Црне Горе састоји се од више обавештајних и контраобавештајних (безбедносних) служби на различитим нивоима државне заједнице. Таква организација и подела условљена је Уставом и Законом о службама из 2002. године. Будући да су разједињене и да не постоји тело или институција у којој би се стицале све релевантне информације и формулисала јединствена обавештајно-безбедносна политика и стратегија рада, свака од тих служби сама одређује своје приоритетне циљеве и задатке, и прикупљене и обрађене информације доставља непосредном надлежном. На пример, на територији Србије делује шест служби – четири раде за органе државне заједнице и две за органе власти Србије. Међутим, подаци из тих служби стичу се, обрађују и користе на три различита места: у Влади Србије, Министарству одбране и Министарству спољних послова. Иако према Уставу и Закону о службама могућност за сарадњу постоји, у пракси се она углавном своди на међусобне односе појединача или шефова служби. Стога је веома значајно питање како и на којем нивоу треба обезбедити доток информација свих служби, њихову заједничку процену, израду информација за доносиоце политичких одлука и повратну информацију службама ради њиховог усмеравања.

RESPONSE TO GLOBAL THREATS

Whereas in today's modern world certain functions in the activity of intelligence and security services are united at the national level, followed by establishing international cooperation, there is no political will to create a unified "intelligence community" of Serbia and Montenegro.

The term "intelligence community" encompasses all services, institutions or agencies (hereunder: services) which deal with gathering, processing and protection of information relevant to the state security. This primarily refers to the intelligence and security services, including all others which in some way have access to information significant for the state security (the police, the customs, etc.).

Every country in the world develops its own civil and military intelligence and counterintelligence, while their scope depends upon the needs and financial capacities of a country. Nevertheless, the common characteristic of all these services is a tendency to provide qualitative information for their Governments, as well as to prevent the drain of information relevant to the national security. Therefore, their activities are in accordance with the Government needs and its internal and foreign politics, which means that they should be regulated by law and directly controlled by the authorities. Otherwise, these services could operate 'above' law or serve individual interests or the interests of the governing elite or party.

Political changes which took place during the 1990s largely influenced the change in the security situation in the world, as well as international relations. Mindful of the fact that certain priorities from the period of the 'cold war' have lost their significance, intelligence and security services, primarily those of the powerful countries, have endeavoured – more or less successfully – to organize and accustom to the new challenges and threats (proliferation of weapons of mass destruction, serious crime, human and drug trafficking, terrorism, etc.). Disunity and lack of cooperation, division within every "intelligence community" and struggle to obtain prima-

cy and the larger slice of the budget cake had made an impact on the efficiency of these services - information were either late or not reliable enough for making some crucial political and other decisions. This was manifested during the terrorist attacks in USA, European and other countries. Namely, some analyses proved that certain services possessed indicative information without their being gained at one place and without extensive analyses and information processing, so the appropriate precautionary measures and other steps concerning the prevention from terrorist attacks were not taken. Especially in those countries which are in direct danger of terrorism, this sped up the process of establishing a body or an institution where all information would be delivered, processed and distributed according to the needs. In addition to this, this body is where joined intelligence and counterintelligence policy is formulated and related activities directed in actual time and space.

Recent world affairs, primarily those pertaining terrorism, point out the need that some functions in the activities of intelligence and security services (analytics, directing, setting tasks and the like) should be interrelated at the national level, followed by establishing the concrete forms of international cooperation. Mindful of the fact that terrorism, human and drug trafficking, etc. know no boundaries and that they are interrelated at international level, it is essential that counter-measures should follow the same tendency in order to be effective against this danger at the beginning of the 21st century.

The State Union without unified "intelligence community"

"Intelligence-security community" of Serbia and Montenegro consists of several intelligence and counterintelligence (security) services at different levels of The State Union. Such an organization and division is conditioned by *The Constitutional Charter of the State Union* and *The Service Act* of 2002. Since they are separated without having one body or institution where all relevant facts would be gained and without unified intelligence-security work policy and strategy formulated, each of these services chooses its own high-priority objectives and tasks and sends gathered and processed information to the nearest authority. For instance, there are six services operating on the territory of Serbia – four of them work for the State Union organs and the rest for the authorities in Serbia. However, gathered pieces of information are gathered, processed and used in three different places: The Government of Serbia, The Ministry of Defense and The Ministry of Foreign Affairs. Even though *The Constitutional Charter of the State Union* and *The Service Act* allows an opportunity for cooperation, in practice it usually boils down to cooperation between individuals or heads of services. Therefore, it is vital to know how and at which level to provide the flow of information gathered by all services, their collective processing, producing information for decision-makers in politics and feedback for further activities of services.

This kind of organization and lack of cooperation between the services go along-

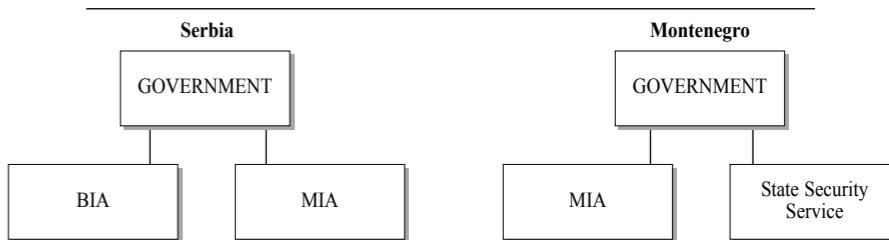
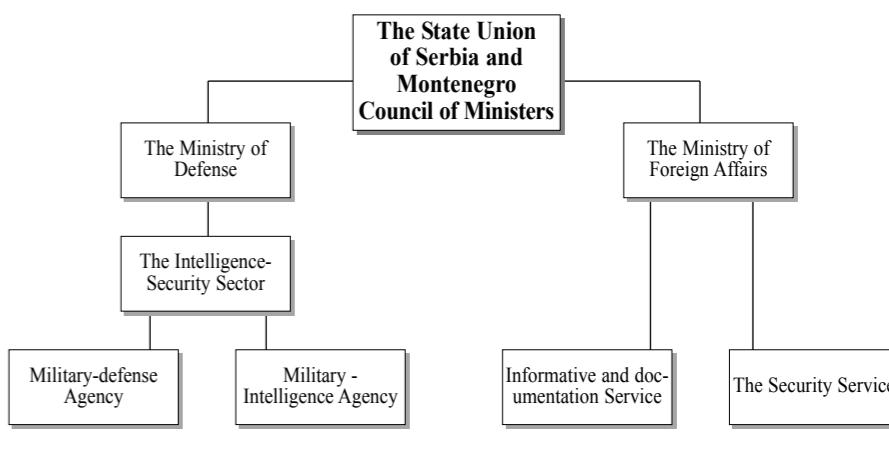

Фото: А. КЕЛИЋ

Палац Државне заједнице Србија и Црна Гора, Београд

The seat of the State Union's Institutions SM, Belgrade

Таква организација и разједињеност служби последица су и „наслеђа“ из бивше СФРЈ, када су службе биле свесно разједињене, по сличном принципу, и међусобно супротстављене. Међутим, у садашње време, у условима развијене демократије и на закону заснованих демократских механизама контроле, тајки односи у „обавештајно-безбедносној заједници“ изузетно су штетни. Наме, ако Парламент контролише законитост рада служби, уз контролу на основу одобрених буџетских средстава и њиховог трошења, а Влада, као извршили орган власти, прати њихов рад на основу квалитета информација које добија, и ако суд заиста постане једина надлежна институција за одобравање примене метода и средстава којима се задире у људска права, онда нема потребе да се зазире од тих служби, нити да се јача њихово ривалство.

Негоспособак политичке воље

У нашој јавности је много говорено о раду тих служби, али се то углавном сводило на питања везана за отварање досијеа, на награђивање унутар служби, на то за кога и за чији интерес раде поједине службе, и слично. Тако су маргинализовани рад и значај тих служби и занемаривани проблеми у њиховом раду. А прави проблем је организовање за борбу против крупног криминала, који

подрива економску моћ земље, спречавање трговине људима и наркотицима, обезбеђење правовремених информација о тероризму и њиховим плановима ради превентивног деловања, спречавање активности страних обавештајних служби на нашем простору итд. Међутим, успех мора изостати ако не постоји осмишљена и планска координација и ако се те службе не усмеравају. На пример, када је о тероризму реч, међуратни сарадњи морају да претходе сарадњи и координацији на националном нивоу. Али код нас, на нивоу државне заједнице, постоје ограничења за такву сарадњу: недостаје политичка воља да се проблеми уоче и разреше због различитих политичких и других интереса чланица заједнице и њихових политичких елити, што се преноси на све нивое. Отуда, иако по *Закону о службама* из 2002. године на нивоу Савета министара државне заједнице постоји институција генералног инспектора за службе, на то место још увек нико није постављен.

Потреба да се превазиђу наведени проблеми свакако постоји, али то не треба да зависи од нечије добре воље. Ако они који одлучују о томе не желе другачије решење, службе и њихови припадници би требало да раде професионално и да обезбеде међусобну комуникацију и сарадњу у решавању за-

Милош ЛАДИЧОРБИЋ,
члан Управног одбора
Атлантског савета СЦГ

side with the “inheritance” from the ex SFRY, when the services were deliberately separated and opposed to each other. Nonetheless, nowadays, in the time of developed democracy and democratic controlling mechanisms based on law, this kind of relations in “intelligence-security community” are extremely harmful. Namely, if the Parliament controls the activities of the services, where this control is based on the allowed budget means and its spending; if the Government, as the executive authority, monitors their work according to the quality of information it receives; and if the Court indeed becomes a single competent institution for authorizing the application of methods and resources which violate human rights, then there is no need to be afraid of these services nor to support their rivalry.

Lack of Political Will

In the public, much attention has been given to the work of these services, but it has usually boiled down to the questions about the opening of criminal records and rewarding the service members, about who and whose interests some services work for and likewise. This has contributed to marginalizing the work and importance of these services and neglecting different

problems in their work. The biggest problem is fighting against serious crime which undermines the economic power of the country, tackling human and drug trafficking, providing timely information about terrorist groups and their plans in order to prevent them, preventing foreign intelligence from operating on our territory, etc. Nonetheless, success cannot be guaranteed without organized and planned coordination and orientation of these services. For instance, as for terrorism, international cooperation must be preceded by cooperation and coordination at the national level. However, in our country, there are certain limitations for this kind of cooperation at the State Union level: there is apparent lack of political will to identify and solve these problems owing to the different political and other interests of each member of the State Union and their political elite, which is manifested at all levels. Therefore, even though according to *The Service Law* in 2002 the institution of the general inspector of the services actually exists, this position is still vacant.

The need to overcome the above stated problems is certainly present, but it must not depend on somebody’s good will. If those who make decisions about this do not want to find another solution, the services and its members should work professionally and

establish good communication and cooperation in order to tackle common problems which arise in their work. Of course, this is not enough, but is still better than the absence of any kind of cooperation and coordination. For instance, cooperation between BIA of Serbia and SDB of Montenegro is necessary both now and in the future, regardless of the fact whether Serbia and Montenegro will continue to exist as the State Union or not. The situation is similar with the cooperation between Military Intelligence agency and services of the Ministry of Foreign Affairs, etc.

In the current organization of the State Union as such, there are different solutions for the control, orientation and conduct of the unified intelligence-security politics and for the service activities in a way which does not affect either individual interest or the work and organization of individual services. However, there is little likelihood that some of these possible solutions will be applied. We usually react to events only after they already occur, therefore, it might also be the case with our “intelligence community” – we will remember to work together in a planned way once we are “hit in the head”.✓

Milos LADICORBIC,
Board member of the Atlantic Council
of Serbia and Montenegro

Photo: A. KELIC

ПРОФЕСИОНАЛИЗАЦИЈА И МОДЕРНИЗАЦИЈА ВОЈСКЕ

Да би реформа система одбране била успешна државни органи треба да обезбеде политички консензус, неопходну законску регулативу, материјално-финансијска средства, међународну подршку и подршку домаће јавности

На садрјај и динамику реформе сектора безбедности, система одбране и Војске Србије и Црне Горе, упркос потпуно определености за њено спровођење, утиче *многото објективних стопљања и унутрашњих појасника*. Проблеми унутар државе огледају се у веома дугом процесу стварања уставних, нормативно-правних, доктринарних, организационих и финансијских претпоставки за успешну реформу система одбране и Војске. Због тога су поједине организације промене исхирене и нису у сагласности с основном идејом и визијом. Наиме, кроз процес реформе Војске треба да се изграде ефикасне снаге које ће моћи да обављају мисије и задатке предвиђене у *Стратегији одбране* и новој доктрини Војске Србије и Црне Горе.

Планирајем и програмирајем процеса реформе Војске дефинишу се неопходни људски и материјални ресурси као компромис између могућности, оперативних потреба Србије и Црне Горе и евратланских стандарда. Према одбрамбеним потребама, изграђују се додатне или елиминишу сувишне способности, док неке треба да се компензују на основу убрзања процеса безбедносних интеграција.

Лимитирајући фактори

Да би се прешло на озбиљније реформске захвате и на решавање системских проблема неопходно је да се отклоне и неке аномалије које дуже време постоје у Војсци. То се првенствено односи на реформу у домену кадра, како целокупан процес не би имао негативне ефekte. У вези с тим, потребно је да се објективизују критеријуми за вођење кадра у служби. Такође, треба додатно стимулисати научноистраживачку делатност и наставни кадар у систему војног школства.

У оквиру процеса реформе Војске осмишљен је и финансијски подржан програм социјалног збрињавања лица која буду захваћена редукцијама бројног стања. Међутим, реформа Војске лимитирана је финансијским могућностима државне јединице, па се трошкови везани за реформу сматрају значајним критеријумом, од којег зависи циљ, садржај, обим, темпо и метод, односно начин реализација главних активности.

До сада су у реформи система одбране постигнути значајни резултати. Усвојена

је *Стратегија одбране*, донета је *Бела књига одбране државне јединице Србија и Црна Гора* и израђен је *Нацрт доктрине Војске Србије и Црне Горе*. Такође, први пут је урађена и *Стратегија међународне војне сарадње*.

Резултати и перспективе

И у пракси су остварени велики успеси кроз успостављање савремене организације Министарства одбране и нове организације стратешког и оперативног нивоа командовања у Војсци Србије и Црне Горе. Обавештајна управа и Управа безбедности преформиране су у Војнообавештајну и Војнобезбедносну агенцију и претпочињене Министарству одбране. Формиран је Национални центар за мирне мисије и остварени су значајни резултати у стварању услова за оспособљавање људства у пуној вршићу на мировне операције. Послови обезбеђења државне границе на територији Републике Црне Горе пренети су у надлежност МУП-а Црне Горе, а тај процес је у теку и у Републици Србији. Осим тога, војни правосудни органи су прешли у надлежност цивилних судова држава чланица.

У Србији и Црној Гори у теку је израда стратешког прегледа одбране, једног од најзначајнијих докумената у реформи система одбране и Војске. Њиме се дугорочно одређују правила реформе и развоја система одбране и Војске и дефинише међународно и друштвено прихватљиво решење између изазова, ризика и претњи, мисија и задатака и других чинилаца који утичу на определену изградњу проценjenih способности и будуће организације система одбране и Војске. Убрзано ће се наставити и са организационим променама, како би се целокупан систем одбране, а првенствено Војска, пре-вео из постојећег стања у ефикасну и професионалну оружану силу.

На основу свестране анализе стања организације, јачих визија о будућем систему одбране, анализе економских могућности државе, сагледавања ризика и претњи безбедности, као и степена интегрисаности у евратланске структуре, у Стратегијском прегледу одбране дефинисаће се тежиште и приоритети у реформи Војске. Према тој анализи, тежиште ће бити на развоју брзопокретних, противтерористичких, хеликоптерских, ижињеријских и санитетских јединица.

Али, да би се успешно реализовала реформа система одбране неопходно је, преведено, да се испуни сложене друштвене претпоставке кроз ангажовање државних органа на обезбеђењу најширеј политичког консензуса, усвајање неопходне законске регулативе и обезбеђење преко потребних материјално-финансијских средстава за реформу, међународне подршке и подршке домаће јавности.

Проф. др Митар КОВАЧ, пуковник Управа за стратешко планирање Министарства одбране СЦГ

Photo: A. KELIC

Принципи реформе

Један од најважнијих садржаја реформе система одбране јесте професионализација и модернизација Војске. Садашња структура Војске треба постепено и програмирано да се измене у корист јединица веће покретљивости, ватрене ефикасности и флексибилности, попуњених, опремљених и оспособљених за самостална борбена дејствија или за дејствија у оквиру коалиционих снага.

Реформа Војске заснива се на принципима савремености, ефикасности, интероперабилности и рационалности. У основној замисли реформе пошло се од фундаменталног стратешког определења да се одбрана организује и у пракси остварује као јединствен систем, интегрисан са осталим институцијама држава чланица – Србије и Црне Горе, као и да се тај систем интегрише у међународни систем безбедности.

На основу свестране анализе стања организације, јачих визија о будућем систему одбране, анализе економских могућности државе, сагледавања ризика и претњи безбедности, као и степена интегрисаности у евратланске структуре, у Стратегијском прегледу одбране дефинисаће се тежиште и приоритети у реформи Војске. Према тој анализи, тежиште ће бити на развоју брзопокретних, противтерористичких, хеликоптерских, ижињеријских и санитетских јединица.

Проф. др Митар КОВАЧ, пуковник Управа за стратешко планирање Министарства одбране СЦГ

PROFESSIONALIZATION AND MODERNIZATION OF THE ARMY

In order to have successful Defense System reform, the authorities should provide political consensus, necessary legislation, financial means and international as well as local public support

In order to make more serious interventions in the reform process and start resolving system problems, it is necessary to remove some irregularities which have been present in the Army for a longer period. It primarily refers to the reforms in the field of cadre so that the whole process could go without negative effects. In relation to that, it is necessary to have objective criteria for managing cadre in the service. We should also encourage scientific and investigative activity as well as teaching cadre in the Army education system.

Within the process of the Army reform, there is also financially supported program of social care of those people who will be affected by the staff reduction. However, the Army reform is limited by the financial capacities of the State Union, so the expenditures are considered an important criterion which directly affects the aim, content, scope, tempo and the method, that is, the way of carrying out the main actions.

Results and Perspectives

Considerable results have been achieved in the Defense System reform so far. *Defense strategy* is adopted, the *White book of Defense of the State Union Serbia-Montenegro* is completed and the *Draft of the military doctrine of Serbia and Montenegro* is created. Also, this is the first time the *International military cooperation strategy* has been written.

Even in practice, we have achieved great successes through establishing modern organization of the Ministry of Defense and a new strategic and operative level of commanding in the Army of Serbia and Montenegro. The Intelligence Authority and Security Authority have been replaced with the Military Intelligence Agency and the Military Security Agency and submitted to the Ministry of Defense. The National Peace Operations Centre has been established and considerable results were achieved in creating conditions for training and preparing personnel for participating in peacekeeping operations. The state border security on the territory of Republic of Montenegro is in the authority of the Ministry of Internal Affairs of Montenegro and that process is under way in Serbia as well. Beside that, military judiciary has been transferred to its civilian counterparts of the member states.

One of the most important documents in the reform of the Defense System and the Army is a Strategic Defense Review which is being prepared these days in Serbia and Montenegro. This document states long termed directions of

the reform and the development of the Defense System and the Army and defines an internationally and socially acceptable solution between challenges, risks and threats, missions and tasks and other factors which affect the orientations in the creation of the estimated capacities and future organization of the Defense System and the Army. Organizational changes will be introduced at the same rapid pace so that the whole Defense System, primarily the Army, could be transferred from the current state into the effective and professional armed force.

According to the comprehensive analysis of the current organization, clear visions of the future Defense System and the analysis of economic capacities of the state, as well as the estimation of risks, threats to the security and the level of integrations in the Euro-Atlantic structures, the Strategic Defense Review will define emphasis and the priorities in the Army reform. Following that analysis, the emphasis will be on the development of fast-moving, antiterrorist, helicopter, engineering and ambulance units.

Reform Principles

One of the most important parts of the reform of the Defense System is professionalization and modernization of the Army. Current structure of the Army has to be steadily and strategically changed in favour of the units of greater mobility, combat effectiveness and flexibility, full, equipped and capable for independent combat operations or the operations within the forces of the alliance.

Reform of the Army is based on the principles of modernism, interoperability, effectiveness and rationality. Starting point in the original vision of the Reform was fundamentally strategic orientation towards organizing defense as an unified system in the practice, integrated with other institutions of the member states – Serbia and Montenegro, as well as integration of that system into the international Defense System. However, for the successful realization of the reform of the Defense System, it is vital that complex social premises be met and that authorities take active part in providing the widest political consensus, adopting necessary legislation as well as indispensable financial means for the reform, international and local public support.

Colonel prof. Ph. D Mitar KOVAC
Department for Strategic Planning
Ministry of Defense S&M

СТАБИЛНО ТРЖИШТЕ - УСЛОВ ОПСТАНКА

Државни органи и политички естаблишмент земље морају да предузму одговарајуће мере у вези с опоравком војне индустрије.

Она је то заслужила досадашњим ангажовањем, резултатима и – стрпљењем.

Војна индустрија је била значајан сегмент привреде СФР Југославије: у петдесетак фабрика запошљавано је око 80.000 радника. Југословенска народна армија је потребе за опремањем задовољавала углавном из домаћих фабрика (75–80 одсто потреба), а за то је издвајано 30–35 одсто војног буџета. Политичко руководство СФРЈ ефектно је користило резултате војне индустрије како за побољшање унутрашње стабилности, тако и за ширење утицаја на међународној политичкој сцени. Добра међународна позиција, с друге стране, омогућавала је ширење тржишта и велико повећање извозних послова. Наиме, извоз наоружања и војне опреме достигао је вредност од 1,2 до 1,5 милијарди долара, па је војна индустрија СФРЈ била међу 10 најуспешнијих светских извозника. Учешће фабрика са територије Србије и Црне Горе у укупној производњи наоружања и војне опреме износило је око 41 одсто. На њихово успешно пословање указују сви показатељи: стабилан развој, континуирана производња, повећање броја запослених и стабилан технолошки напредак. Југославија је била једна од пет земаља које су развиле и испитале у лету електричне команде лета, што је само једна од потврда веома високог технолошког нивоа и успешности војне индустрије.

Последице распада СФРЈ

Због распада СФР Југославије војно-индустријски комплекс је претворен у нефункционалне и скуне целине, намењене за тренутно решавање проблема опремања наоружањем и војном опремом новонасталих држава. Сада војну индустрију Србије и Црне Горе чини 15 предузећа, са око 12.500 запослених. Међутим, постоји много негативних утицаја који угрожавају не само редовно функционирање већ и опстанак те индустрије (закаснела реорганизација, дугогодишње технолошко заостајање итд.). Ипак, најтеже последице су изазване губитком тржишта и неадекватним мерама за обезбеђење стабилне позиције на све захтевијем тржишту наоружања и војне опреме. Тако је изгубљено и домаће и међународно тржиште.

Војска Југославије постала је нередован и несигуран купац због тога што је велики раскорак између потреба за опремањем и расположивих финансијских средстава. Буџет одбране је сведен на око 700.000.000 долара, а део будета намењен за опремање смањен је са 30–50 одсто на недоступних пет одсто.

Међународна заједница је кроз политику смањивања војних могућности на простору бивше Југославије својим мерама допринела да Србија и Црна Гора изгубе традиционалне купаце на међународном тржишту. Декларативна подршка конверзије војне индустрије и обезбеђења квалитетнијег тржишта није праћена конкретним мерама које би довеле до нових купаца и савремених производних програма. А последице губитка тржишта су погубне. Војна индустрија Србије и Црне Горе остварила је 2002. године производњу наоружања и војне опреме у вредности од око 42.000.000 долара, док је само пре 15–20 година производила годишње за извоз робу у вредности од око 500.000.000 долара!

Неопходност подршке државе

Владе Републике Србије и Републике Црне Горе покушавају да предузимањем одређених мера консолидишу војну индустрију на својим територијама. У вези с тим, урађене су дијагностичке студије и стратегије реструктуирања предузећа те групације. Предвиђене мере су технолошки и економски коректне и оправдане, а односе се на:

- организационо реструктуирање,
- финансијску и програмску консолидацију,
- смањење броја запослених.

Да би се спровеле наведене мере неопходни су изузетно напрезање и упорност, а мора се рачунати и на бројне проблеме. Међутим, резултата неће бити ако се не обезбеди стабилно домаће и међународно тржиште на којем би се пласирали производи војне индустрије Србије и Црне Горе. С обзиром на велики, понекад и одлучујући, утицај политике на тржиште наоружања и војне опреме, веома је важно организовање државних органа и политичког естаблишмента државне заједнице, Републике Србије и Републике Црне Горе за промоцију наше војне индустрије и обезбеђење адекватних услова за њен наступ на тржишту. До сада у вези с тим ни државни органи ни политичари нису показивали претерани ентузијазам, чак се могоја стечења утисак да су се неки и дистанцирали од свега што има војно обележје.

При томе се занемарује чињеница да производња наоружања и војне опреме не слаби, већ побољшаја, политичку позицију наше земље у преговорима о интегра-

ционим процесима, као и високи профити који се остварују на тржишту наоружања.

На државном нивоу треба предузети следеће мере којима се може допринети да се војна индустрија покрене спиралом успеха (веће тржиште – већи обим производње – већи профит – бржи технолошки развој – бољи квалитет – веће тржиште):

- усвојити концепт опремања Војске Србије и Црне Горе према којем војна индустрија Србије и Црне Горе треба да јој испоручује 50 одсто потребног наоружања и војне опреме;
- уравнотежити војни буџет тако да се 30–35 одсто издаваја за опремање;

- изабрати стратешког партнера за испоруку наоружања и војне опреме коју не производи наша војна индустрија и обезбедити са њим повољне програме контрактне испоруке;

- уверити међународну заједницу да је државна заједница Србија и Црна Гора озбиљан партнери, на кога се може ослонити и коме треба обезбедити прихватљиво место на међународном тржишту наоружања;

- обезбедити осмишљен маркетингови инпут ради промоције квалитета производа војне индустрије Србије и Црне Горе.

Без такве подршке војна индустрија нема могућности за опоравак без обзира на уложене напоре. А, подршку је заслужила досадашњим ангажовањем, резултатима и стрпљењем. Сада су на потезу државни органи и политичари на свим нивоима власти.✓

Др Иван ЂОКИЋ,
генерал-потпуковник у пензији,
доскорашњи помоћник министра
одбране СЦГ за материјалне ресурсе

STABLE MARKET - CONDITION FOR SURVIVAL

The state authorities and political establishment of the country must take appropriate measures in terms of recovery of military industry. It has deserved this thanks to its past engagement, results and - patience.

Military industry used to be an important segment of the economy of SFR Yugoslavia: around fifteen companies with approximately 12,500 employees. However, there are plenty of negative influences which jeopardize not only the regular functioning of this industry but also its survival (late reorganization, year-long technological delay, etc.). Nevertheless, the severest consequences have been caused by market loss and inadequate measures for securing a stable position on ever more demanding market of arms and military equipment. This is how both domestic and international markets have been lost.

The Yugoslav army has become an irregular and unreliable client due to the large gap between supply needs and available financial means. The defense budget has been reduced to around 70,000,000 dollars, and the part of the budget intended for equipment has been reduced from 30-50 percent to unavailable five percent.

The International Community, through the politics of reducing military capacities on the territory of ex Yugoslavia, has contributed to Serbia and Montenegro losing its traditional clients on the international market. Declarative support of the conversion of military industry and providing higher-quality market has not been accompanied by concrete measures which would lead to the new clients and modern production programmes. And the effects of market loss are fatal. In the year 2002, the military industry of Serbia and Montenegro realized the production of arms and military equipment worth around 42,000,000 dollars, whereas only 15-20 years ago, the annual production of export goods was worth approximately 500,000,000 dollars!

Necessity of the state support

The Governments of the Republic of Serbia and of the Republic of Montenegro are making an effort to consolidate military industry on their territories by taking certain measures. In addition to this, diagnostic studies and

strategies for the reconstruction of the companies of this group have been conducted. The expected measures are technologically correct and justified, and they refer to the following:

- organizational reconstruction,
- financial and programme consolidation,
- reduction of the number of employees.

For the successful implementation of these measures, considerable effort and persistence are essential, and a number of possible problems should also be taken into account. However, no results will be achieved unless the stable domestic and international markets are provided, where the products of the military industry of Serbia and Montenegro could be launched. Having in mind an important, at times even crucial impact of politics on the market of arms and military equipment, it is essential to have the organized authorities and political establishment of the State Union, of the Republic of Serbia and of the Republic of Montenegro for the promotion of our military industry and for providing adequate conditions for its appearance on the market. Up till now, neither the authorities nor politicians have showed particular enthusiasm for this, moreover, it appears that they have distanced themselves from everything concerning the army. Whereupon, they neglect an important fact that the production of arms and military equipment does not make weaker, but even strengthens, the political position of our country in its negotiations for integration processes, as well as high profits which are realized on the market of arms.

At the state level, the following measures should be taken so that the military industry could embark on the path to success (bigger market – larger scope of production – higher profit – more rapid technological development – higher quality – bigger market):

- embracing the concept of supplying the Army of Serbia and Montenegro, according to which the military industry of Serbia and Montenegro is obliged to provide 50 percent of required arms and military equipment;
- balancing the military budget so that 30-35 percent should be used for equipment;

- choosing a strategic partner for delivery of the arms and military equipment which our military industry is not specialized in producing and providing favourable programmes for counter deliveries with this partner;

- assuring the International Community that the State Union of Serbia and Montenegro is a serious and dependable partner deserving a suitable position on the international market of arms;

- providing a planned market input for promoting the quality of the products of Serbia and Montenegro military industry.

Without this kind of support, the military industry would have no chance of recovery, regardless of the effort it makes. It has deserved this thanks to its past engagement, results and patience. Right now, the authorities and politicians are expected to make a move at every level.✓

Ph. Dr Ivan ĐOKIĆ, Lt. General Rtd.
former Deputy Defense Minister
of Serbia and Montenegro
for logistics department

ЕВРОАТЛАНТИЗАМ - ГЛОБАЛНА ПОЛИТИЧКО-БЕЗБЕДНОСНА СТРАТЕГИЈА

Евроатлантске интеграције, оличене у НАТО-у, стагају међу најконtrapретерије појаве и процесе на политичкој сцени Србије. Однос према НАТО-у, односно према европлатинским интеграцијама, један је од разлога за највеће политичке поделе и сукобе на актуелној политичкој сцени Србије, и то не само међу непосредним актерима политичког живота већ и у јавном мњењу у целини.

Збој тешкој наслеђа из блиске прошлости, али и, очигледно, недовољното књижиште актуелних политичких власти да на спровођешики, одговоран начин приступеће том питању, велики део овдашње енергије преноси се на питања која већ одавно припадају прошлости. Исто времено, то нас одваја од онаја што је окоје прихваћена будућност Европе и света.

Један од разлога за тако неповољно смањење јесу незнане и необавештеношћи о основним принципима, циљевим и начину функционисања европлатинских интеграција, као и о предностима које има свака земља која им припада. Овукула актиуелна забивања на нашој политичкој сцени у вези са овим с НАТО-ом потврђују правило да су незнане и неинформисаности извор преогрешуда и бесмислених подела и сукоба.

За „Атлантис“ је то велики изазов, који се не може и не сме избегавати. Стога је наш одговор на туј изазов нова рубрика – Енциклопедија европлатинизма. Разумљиво, рубрику започињемо дефинисањем појма европлатинизам.

ЕВРОАТЛАНТИЗАМ спада међу релативно новије појмове у савременој друштвеној теорији и политичком животу друштва. Тај појам, односно организација и друштвени процеси који се њиме означавају, има динамичан, противуречан развој, који на видљив начин, снагом чинијница, разбија, код нас честу, предрасуду о бирократској крутости, односно о непроменљивости и не-прилагодљивости војно-безбедносних структура.

Историјски – политички и војни – корени европлатинизма налазе се у НАТО-у, основаном пре више од пола века – 4. априла 1949. године. Североатлантски савез је настао као одговор на изазове тога доба – терета блиске ратне прошлости, неопходности економског опоравка и страха од нових војних сукоба који је објективно подстицан све отворенијом и оштријом поделом света на два супротстављена блока.

Међутим, у таквим, неповољним околностима постојала је визија, која је трасирана путом од НАТО-а до европлатинизма, као глобалног политичког, безбедносног и друштвеног процеса који је снажно обележио доба у којем живимо. Та визија је изражена у Преамбули Североатлантског уговора, у којој саке:

„Државе уговорне стране потврђују своју веру у циљеве и принципе Повеље Организације уједињених нација и жељу да живе у миру са свим осталим народима и владама, одлучни у заштити слободе својих народа, њиховог зајед-

ничког наслеђа и цивилизације, позивајући се на принципе демократије, слободе личности и владавине права.

У тежњи да допринесу повећању стабилности и благостања у Североатлантској зони, одлучни у намери да обједине своје напоре за колективну одбрану и за очување мира и безбедности, закључују Североатлантски уговор.“

Дакле, на први поглед је уочљиво да је Североатлантски уговор на самом почетку повезао два континента, најављујући тако свој будући глобални приступ безбедности.

У међувремену, свет се значајно променио. Укинута је биполарна, блоковска подела света, али су остале бројне поделе и противречности из тог доба. Свет се суочио с мноштвом нових опасности и изазова, од којих је, свакако, најопаснији тероризам. Трагична искуства, а прс свега све бројније жртве различитих раса, вера, нација и узраса, потврђују да се том злу, које директно угрожава саме темеље људског постојања и достојанства, свет може супротставити само заједничким снагама. На тим основама развија се **евроатлантисам**, друштвени покрет и процес за ново доба, заснован на спознaji међусобне зависности политичке, безбедносне и технолошко-економске компоненте развоја савременог света. У вези с тим, **евроатлантисам** је већ одавно изашао из оквира своје колевке – Североатлантског савеза.✓

Проф. др Дарко МАРИНКОВИЋ,
професор Мегатренд универзитета

Washington D.C. April 4th, 1949

EUROATLANTISM - GLOBAL POLITICAL-DEFENSE STRATEGY

Euro-Atlantic integrations, enshrined in NATO, are among the most controversial phenomena on the political scene in Serbia. The attitude towards NATO, that is, towards Euro-Atlantic integrations, is one of the reasons for the greatest political strife and conflicts on the current political scene in Serbia, not only between immediate actors of the political life but also in the public opinion in general.

Due to the burdensome heritage from the recent past, as well as insufficient capacity of current political authorities to approach that issue in a strategic, responsible way, the vast majority of the local energy is wasted on the questions which long since belong to the past. At the same time, that is what separates us from the generally accepted future of Europe and the world.

One of the reasons for such an unfavourable situation is ignorance and lack of information of the basic principles, goals and ways Euro-Atlantic integrations function as well as the advantages that each country that belongs to them has. For this reason, current events on our political scene, regarding the attitude towards NATO, confirm the rule that ignorance and lack of information are the source of prejudices and pointless strife and conflicts.

That is the great challenge for "Atlantis" which cannot and must not be avoided. Therefore, our response to that challenge is a new section – "The Encyclopaedia of Euroatlantism". Quite understandably, we will open the new section with the definition of the notion Euroatlantism.

EUROATLANTISM is one of the relatively new notions in the modern social theory and political life of society. That notion, or precisely, the organization and social processes that are meant by it, has a dynamic, contradictory development, which in apparent way, using strong facts, shatters widespread prejudice about bureaucratic rigidity and lack of changeability and adaptability of military-defense structures.

Historical, as well as political and military roots of Euroatlantism lie in NATO, which was founded more than half a century ago – on April 4th, 1949. The North Atlantic alliance was founded as a response to the challenges of the time – the burden of the recent war past, necessity for economic recovery and fear from new military conflicts which was objectively fueled by ever more evident and ever sharper division of the world into two opposing blocks.

However, even in those adverse conditions, there was a vision which traced its way from NATO to Euroatlantism as a global political, defense and social process that marked our age in a striking way. That vision is expressed in the Preamble of the North Atlantic Treaty in the following way:

“The signatories reaffirm their belief in and commitment to the aims and principles of the UN Charter and their wish to live in peace with other nations and their governments, determined to safeguard the freedom, common heritage and civilization of their people, founded on the principles of democracy, individual liberty and the rule of law.

With the purpose of enhancing stability and well-being in the North Atlantic area, and determination to unite their efforts for collective defense, peacekeeping and stability, all the signatories sign the North Atlantic Treaty”

Therefore, it is quite noticeable at the first sight that the North Atlantic Treaty linked two continents at the very beginning, heralding in that way its future global approach to security.

Meanwhile, the world has undergone great changes. The bipolar division of the world in two blocks is annulled but other numerous divisions and contradictions from that period have still remained in force. The world has faced a multitude of new dangers and challenges, with terrorism as undeniably the most dangerous one. Tragic experiences, and above all growing number of the victims who belong to different races, religions, nations and age, confirm once more that the evil, which directly jeopardizes the very foundations of human existence and dignity, can be confronted only by common forces. This is where development of **Euroatlantism** lies, as a social movement and process for the new era, based on the knowledge of the interconnection of political, defense and technological-economic component in the development of modern world. In connection to that, **Euroatlantism** had a long time ago crossed the boundaries of its own birthplace – North Atlantic Treaty Organization.✓

Ph. D Darko MARINKOVIC
Professor at Megatrend University

ПЛАН ЗА НОВЕ ИЗАЗОВЕ

Циљ је да се у Европи, уместо ратова и судара култура, развијају, где год је то могуће, сарадња и интеграције. Са невладиним коренима, ATA и њене чланице могу да постигну резултате и тамо где не могу политичари и званична тела.

Чланице Асоцијације атлантског уговора (ATA) суочене су са веома брзим променама у области безбедности, тако да ширење информација није довољно, већ служи као позадина за стварање рад, који се састоји од развоја сарадње за трансатлантску безбедност и ангажовања оних који ће доносити одлуке у земљама НАТО-а и њиховим партнераима у безбедносној мрежи међу суседима. Циљ је да се у Европи, уместо ратова и судара култура, развијају, где год је то могуће, сарадња и интеграције. Са невладиним коренима, ATA и њене чланице могу да постигну резултате и тамо где не могу политичари и званична тела.

Проактивна супротност

Безбедносна политика чланица ATA јесу подршка и развој интеграције нових здружених чланица и чланица партнера у функцији безбедносне, економске и спореднесте политике, као и културна и академска размена и сарадња између земаља НАТО-а (и ЕУ). Наиме, земље с демократским политичким системима нахињују ка међусобној борби преко стола, уз међусобно поштовање, на путу ка одрживим решењима. Та стратегија сада води ка све бројним активностима ATA и њених чланица, нарочито нових генерација доносица одлука у безбедносној сарадњи, и повећању мреже цивилних друштава у Европи, преко Атлантика и сличним организацијама и појединачно у широј окolini евроатлантске заједнице.

Како даље?

Стратегија ATA усредређена је на развој активности које се односе на даљу будућност, проактивну политику и финансирање. Развој посебних пројеката један је од начина да се настави развој ATA као јавне политичке платформе евроатлантских политика безбедности првенствено ради информисања и активирања нових генерација у вези с међународним односима, политиком безбедности и трансатлантским односом. Резултат првог пројекта ATA јесте оснивање Безбедносног

форума за атлантске асоцијације централне и источне Европе чији су чланови организације из Албаније, Бугарске, Хрватске, Босне и Херцеговине, БДР Македоније, Србије и Црне Горе и Румуније. При томе, приоритет је развој тродимензионалне стратегије невладиних организација, мреже истраживачких института и мреже будућих лидера. Тај пројекат финансира данско министарство спољних послова. Планирано је да и друге организације усвоје сличне пројекте како би се створила безбедносна мрежа у целој европатлантској заједници, с тенденцијом ширења на суседне земље.

Неки млади будући доносици одлука сматрају да је развој ка добром управљању, цивилном друштву и демократском политичком систему заморан и тежак, а пре мање од 10 година неке републике бивше Југославије водиле су цивилне ратове и изводиле етничка чишићења. Бомбардоvanje које је водио НАТО да би заставио ужас оставило је дубоке ожилење у тим земљама одвија се уз помоћ међународне заједнице – УН, НАТО, ЕУ и неких невладиних организација.

Остало делови Европе и њене околине и регије Црног мора и Централне Азије, као два кључна региона за евроатлантску безбедност, имају и веће проблеме и изазове у процесу промене ауторитарних и полуауторитарних структура у цивилна друштва.

У свим наведеним регионима присутна је ATA да би указала помоћ и сарађивала.

Предност ATA и омладинских/YATA организација је у томе што не припадају ниједној влади или политичкој партији – самостално размишљају и изводе своје активности. Могу да започну активности на широком полу безбедности, тј. од основне иницијативе, прости мреже у облику омладинских семинара, семинара за будуће војне који подржавају изградњу цивилног друштва, људска права и приступ информацијама и академских предавања о фундаменталним принципима демократије. Асоцијација може да постане веза и мрежа будућих доносилаца одлука у развоју сарадње са и унутар НАТО-а, ЕУ и других делова евроатлантског безбедносног пејзажа који се мења. Често само постојање ATA може да буде корисно средство за развој безбедности и демократије са будућим доносицима одлука у новим чланицама и партнеријским земаљама.

Трол ФРОЛИНГ,
генерални секретар Асоцијације
атлантског уговора

Конференција Асоцијације младих
политичких лидера, Београд,
9–11. јун 2005.

PLAN FOR NEW CHALLENGES

The goal: no more wars in Europe, no clashes of culture but cooperation and integration wherever possible. Based on their non governmental grass roots background the ATA and its members can achieve results when crossing borders that politicians and more formalised bodies have difficulties in doing.

The members of the ATA are faced with a very fast changing security environment, where spreading information certainly is not enough but only serves as the practical background for the real work, which consists of developing the Transatlantic security cooperation and engaging the future decision makers of the NATO countries and its cooperation partners in a security network across borders, between neighbours. The goal: no more wars in Europe, no clashes of culture but cooperation and integration wherever possible. Based on their non governmental grass roots background the ATA and its members can achieve results when crossing borders that politicians and more formalised bodies have difficulties in doing.

The Proactive strategy

The security political agenda of the ATA members is to support and develop the integration of the new, associate and partner members into the functionalities of security, economic and energy policies as well as in cultural and academic exchange and cooperation between the NATO (and EU) member countries. Rationale: countries with democratic political systems tend to fight each other, not in the battlefield or as terrorists but in negotiations around the table with respect for each other on the way to sustainable solutions.

The ATA Proactive Strategy is now leading to a growing number of activities where ATA and its member organisations engage, especially the new generations of future decision makers in security cooperation, increasing civil society networks in Europe, across the Atlantic and with similar organizations and individuals in the broader Euro-Atlantic neighborhood.

The ATA and its members want to develop the broader security political understanding and cooperation between the new generations on both sides of the Atlantic. The Second World War, the Cold War, characteristics like East-West, The Bipolar World, the Warsaw Treaty, COMECON, Communism versus Capitalism, the Cuban Missile Crisis, Berlin, the Soviet controlled "Peace movements" in Europe - all are part of the lives of the parents and grandparents of the youth/YATA generations. Today's youth see these characteristics only as pages in the history books - if at all.

Today's youth / the YATA members of ATA feel at home with globalisation, integration, fight or war against terror, / meetings of different cultures, study abroad, sustainable development, internet, computer Serious Games, email, sms, virtual reality, neighbourhood cooperation, youth exchange, no borders, good governance, i.e. the world of no limits, of cross border cooperation. For obvious reasons the youth / YATA work is at the core of the ATA and its activities and I strongly recommend all associations to give their full support to the successor generations in their countries.

For some of the young future decision makers this development towards good governance, civil society and democratic political system is tiresome and difficult. Less than 10 years ago civil wars, ethnic cleansing were going on in the middle of Europe among some of the countries of the former Yugoslavia. The bombing and fighting which took place carried out by the NATO countries in order to stop the atrocities left deep scars in the areas concerned. The development of civil society in all of the countries is today going on with the assistance of the international community, the UN, NATO, EU and a number of NGOs.

Other parts of Europe and the European neighbourhood, the Black Sea area and the Central Asian area to mention two important regions of key importance for the Euro-Atlantic Security, have problems and challenges of even bigger dimensions in the process of changing from authoritarian and semi authoritarian structures to civil society.

In all of these regions the ATA and its members are present to assist and cooperate. The advantage of the ATAs and the youth members / YATA organisations is that they do not belong to

any specific government or political party. They are independent in their minds and their activities. They can initiate developments and activities in the broad security field which means grassroots initiatives, the simple networking such as in youth seminars, future leaders' seminars supporting the build up of civil society, civic rights, access to information and academic discourse on the fundamental principle of democracy. ATA can become a link and a network for the future decision makers in their development of cooperation with and inside NATO, EU and other parts of the changing Euro-Atlantic security landscape. Often the mere existence of ATA and its members can be a useful means in developing security and democracy with the future decision makers in new member and partner countries.

The ATA agenda

The ATA Strategy focuses on developing activities which reflect on the way ahead, a proactive policy, and funding. Developing specific projects is one of the ways to continue the development of the ATA and its members as a public policy platform on Euro-Atlantic security policies, with the key goal to inform and activate the new generations on topics of international relations, security politics, and the Transatlantic relationship. The first ATA project has resulted in establishing the Central and South East European Security Forum for Atlantic associations with participating member associations from Albania, Bulgaria, Croatia, Bosnia-Herzegovina, Fyromacedonia, Serbia and Montenegro and Romania.

Emphasis is on developing a three dimensional strategy of NGO-cooperation, Research institutes network and Future Leaders' Network. This project is funded by the Danish Ministry of Foreign Affairs. It is the intention to foster similar projects with other associations in order to create a security network in all of the Euro-Atlantic community with a reach out to neighbouring areas.

Besides developing the member associations themselves and carrying out the activities within security policy information, education and youth in their own countries the key challenges the ATA and its member associations face today is to support those members, associate and observer members who are striving to promote democracy, stability and wellbeing as part of their wish for and interest in belonging to the Euro-Atlantic security cooperation within NATO.

Focus groups are the future leaders and decision makers in newly independent countries in Europe and countries around the Euro-Atlantic Area. Geographically ATA members look to their neighbours in North Africa, The Broader Middle East, the Black Sea and Central Asia.

Associations and individual actors in these regions, organisations and individual actors in e.g. Central and South Eastern Europe, Ukraine, Moldova, Belarus who express their interest in being part of the ATA network should also be supported by the ATA and its members.

Troels FROLING
Secretary General The Atlantic
Treaty Association

ПРЕГРШТ АКТИВНОСТИ

Лето је, по правилу, период у коме се, услед годишњих одмора, смањују обим и интензитет активности свих организација. То није био случај и са Атлантским саветом СЦГ. Напротив, реализацијане су бројне активности, које су, у извесном смислу, само „загревање” за изузетно плодну јесен, каква се очекује.

11. август – Поводом потписивања билатералних уговора Савета министара Србије и Црне Горе и Владе Сједињених Америчких Држава (Споразум о безбедносној сарадњи и Споразум о заштити снага САД, приступању и коришћењу војне инфраструктуре на територији СЦГ), Атлантски савет СЦГ организовао је разговор новинара са амбасадорима САД (H.E. Michael C. Polt), Норвешке (H.E. Hans Ola Urstad) и Словачке (H.E. Igor Furdik). Овим састанком Атлантски савет СЦГ желео је да нашој јавности обезбеди што потпунију слику о томе шта ти споразуми значе за нашу земљу у процесу њеног приступања европским и евратлантским интеграцијама и да се избегну реакције које могу бити плод недовољне информисаности.

18. јули – Генерални секретар Атлантског савета СЦГ Вељко Кадијевић присуствовао је сусрету са г. Јапом де Хопом Схефером, генералним секретаром НАТО-а, и г. Борисом Тадићем, председником Србије, под називом „Изазови евратлантским интеграцијама”. Такође, учествовао је и у раду округлог стола о теми реформе сектора безбедности који је одржан у уторак, 19. јула у хотелу „Хајат”.

4. јули – Представник Атлантског савета проф. др Дарко Маринковић учествовао је у раду „Мешовите групе из региона Балкана” која је посетила седиште и врховну команду НАТО-а од 4–5. јула 2005. године. Посета је организовала Одељење за јавну дипломатију НАТО-а као серију брифинги који су део НАТО информационог програма.

29. јуни – Г. Александар Видојевић, члан АССЦГ, учествовао је у раду међународног летњег семинара.

Јадранска повеља као мост за „НАТО интеграције” који је одржан у Струги од 29. до 3. јула, 2005. године. Скуп је одржан у организацији Атлантског савета Македоније. А. Видојевић је говорио о теми „АТА и атлантске интеграције – нови приступи за меку безбедност”.

21. јуни – У просторијама Атлантског клуба организовано је неформално дружење за чланове Атлантског клуба. У оквиру дружења, у организацији позоришта „Славија”, приказана је монодрама „Госпођа министарка” у извођењу г-ђе Лилијане Степановић.

21. јуни – Атлантски савет Србије и Црне Горе угостио је делегацију амбасаде Краљевине Велике Британије: амбасадора г. Давида Гоњана и војног аташеа г. Симон Ванделера, и г. Патрика Харпурса, генералног директора компаније „Мобтел”.

11. августи 2005.

August 11th, 2005

21. јун 2005.

June 21th, 2005

AMYRIAD OF ACTIVITIES

Summer is, as a rule, a period when the scope and intensity of the activities of all organizations are decreased due to the holidays. That is not the case with the Atlantic Council of Serbia and Montenegro. On the contrary, many activities have been realized and they are, to a certain extent, only ‘warm up’ activities for an extremely fruitful autumn, as we expect it to be.

August 11th – On the occasion of signing bilateral agreements between Council of Ministers of Serbia and Montenegro and the Government of the United States of America (The Agreement on Security Cooperation and the Agreement on Protection of the USA army forces, joining and usage of military infrastructure on the territory of Serbia-Montenegro), the Atlantic Council of Serbia and Montenegro organized a dialogue between journalists and ambassadors of the USA (H.E. Michael C.Polt), of Norway (H.E. Hans Ola Urstad) and Slovakia (H.E. Igor Furdik). This meeting has confirmed that the Atlantic Council of Serbia and Montenegro wanted to help our public get more complete idea about the importance of these agreements for our country in its process of joining European and Euro-Atlantic integrations as well as avoid reactions that can be the result of being insufficiently informed.

July 18th – Secretary General of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro, Veljko Kadijević, attended the meeting with Mr. Jap De Hop Shefer, Secretary General of NATO and Mr. Boris Tadic, President of Serbia, under the name “Challenges to Euro-Atlantic integrations”. He also participated in the work of the roundtable on the subject of the Security Sector Reform which was held on Tuesday, July 19th, in the Hyatt Regency Hotel in Belgrade.

July 4th – A member of the Atlantic Council, prof. Dr. Darko Marinkovic, participated in the work of the “Mixed group from the Balkans region” which paid visit to the headquarters of NATO in July 4-5th. The visit was organized by the Department for public diplomacy of NATO as a series of briefings which are the part of NATO informing program.

June 29th – Mr Aleksandar Vidojevic, a member of the ACSCG, participated in the work of the international summer seminar “The Adriatic Charter - bridge for NATO integration” which was held in Struga from July 29th – 3rd 2005. The seminar was organized by the Atlantic Council of Macedonia. Mr Vidojevic spoke about ‘ATA and the Atlantic integrations – new approaches for softer security’.

June 21st – In the office of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro there was an informal gathering with the members of the Atlantic club. One of the events organized by the theatre ‘Slavija’ was a monodrama “Mrs Minister’s wife” performed by Mrs. Ljiljana Stepanovic.

June 21st – The Atlantic Council of Serbia and Montenegro hosted a delegation of the Embassy of the United Kingdom: the ambassador Mr.

15. јун 2005.

June 15th, 2005

David Gowan and Military Attaché Mr. Simon Vandeleur as well as Mr. Patrik Harpur, general manager of the company ‘Mobtel’

June 20th – A member of the Atlantic Council, Mr. Milos Ladicorbic, participated as a lecturer at the seminar on the subject of “Security architecture of the European Union –view from Serbia and Montenegro” in organization of the Centre for Civil Military Relations from Belgrade. Realization of this project began on June 20th 2005 with the seminar in Central House of Military of Serbia and Montenegro as well as the discussion at the Faculty for Political Science and continued its realization in ten towns in Serbia and Montenegro throughout the month of June.

June 16th – Secretary General of ACSCG Mr. Veljko Kadijevic participated in the work of the 60th Rose-Roth NATO Parliamentary meeting which was held on St. Stefan from June 16th-18th 2005. The meeting was held in cooperation with the Parliament of Montenegro. The focus was on the political-security situation in Serbia and Montenegro, the future of the State Union Serbia-Montenegro and the cooperation with the European Union and NATO. One day of the seminar was dedicated to the current situation on Kosovo and Metohija as well as to a debate on its future status.

June 15th – The Atlantic Council of Serbia and Montenegro and the Chance for Stability Foundation from Segedin signed Declaration on long-term cooperation. In the name of the Chance for Stability Foundation, the Declaration was signed by Mr Laszlo Mecs while The Atlantic Council of SCG was represented by its Secretary General, Mr. Veljko Kadijevic. There was also Dr Tihomir Simic, Vice-President of the Executive Council of Vojvodina and the Board member of the Atlantic Council as well as Mr. Ferenc Radac, the Chairman of the Association of Entrepreneurs of Hungary. The Agreement in question is about strategic partnership that should support the state politics in the process of integrations into Euro-Atlantic structures. That support will be shown in the participation in joint projects in relation to the reform of the Defense and Security Systems of Serbia and Montenegro, in accord with NATO and EU standards, economic projects as well as a series of activities which support all forms of regional cooperation.

May 28th – Greek Foundation for European and Foreign politics ELIAMEP held a workshop “Euro-Atlantic Serbia and Montenegro: the steps forward” in Belgrade, from May 27th-28th 2005, where Prof. Dr Darko Marinkovic, our representative of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro, participated.

The Youth organization of the Atlantic Council of S&M COOPERATION WITH THE WORLD

July 8th – 14th – Sonja Davinic and Ana Djordjevic participated in the work of the seminar “Peace-keeping in the Southeast Europe”, which was held on the island Sipan in Croatia, in organization of the Atlantic Council of Croatia. The representatives of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro held presentation on the subject of “Experiences in peace-keeping”.

Башингтон, 14. јун 2005.

Washington D. C. June 14th, 2005

у сектору безбедности (Security Sector Information Forum) који је одржан у просторијама ОЕБС-а. Учесници Форума су се међусобно информисали о завршеним, текућим и планираним пројектима у области реформе сектора безбедности. Следећи састанак ССИФ-а заказан је за 4. октобар а домаћин ће бити SEESAC.

13. јуни – Игор Србљановић, пројект-менаџер Атлантског савета СЦГ, и Марко Ковачевић, председник Организације младих, учествовали су у Првој конференцији о трансформацији војске и трансатлантским односима, која је одржана у Вашингтону од 13–16. јуна. Скуп је организовао Атлантски савет Сједињених Америчких Држава, и састојао се од различитих брифинга о политици одбране са званичницима владе, „тинг-тенк“ аналитичарима и другим експертима из Вашингтона. Учесници конференције су посетили и Команду НАТО-а за трансформацију, у Норфолку, Вирџинија, како би стекли знања о новим правцима у војним способностима и доктрини и како ће оне утицати на НАТО и његове операције.

9. јуни – Атлантски савет СЦГ, у сарадњи са Атлантском организацијом младих политичких лидера (AAYPL) са седиштем у Ослу, организовао је годишњу конференцију те асоцијације у Београду од 9 до 12. јуна 2005. године. AAYPL организација је која окупља младе људе који су у својим земљама већ на високим функцијама у државној управи (министри, помоћници министара, саветници, шефови кабинета). Ове године своју годишњу конференцију су организовали у Београду управо због тога да промовишу идеју њихове организације и код нас, како би у Асоцијацији укључили и младе људе из наше земље. Конференција је одржана уз подршку Министарства иностраних послова Краљевине Норвешке. ✓

A. Т.

About Us

July 6th – A member of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro Aleksandar Vidojevic successfully graduated from the Academy of Diplomacy in Vienna. His thesis was “The final status of Kosovo – how to achieve long-term stability”.

July 7th – A representative of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro Igor Srbiljanovic participated in the work of Security Sector Information Forum which was held in the office of OEBS. The participants of the Forum informed each other about completed, current and planned projects in the domain of the Defense System reform. The next meeting of SSIF is scheduled for October 4th and the host will be SSESAC.

June 13th – Igor Srbiljanovic, a project manager of the Atlantic Council of Serbia and Montenegro and Marko Kovacevic, President of Youth Organization, participated at the first Conference on transformation of the Army and the transatlantic relations, which was held in Washington D.C. from June 13th–16th. The meeting was organized by the Atlantic Council of the United States of America and included different briefings on defense politics with the Government officials, think-tank analysts and other experts from Washington D.C. The participants of the conference also paid visit to the NATO Transformation Command in Norfolk, Virginia, in order to gain knowledge of the new courses in the military capacities and doctrine and their impact on NATO and its operations.

June 9th – The Atlantic Council of Serbia and Montenegro in cooperation with the Atlantic organization of the Young Political Leaders (AAYPL) with the office in Oslo, organized annual conference of that association in Belgrade, from June 9th–12th 2005. AAYPL is an organization that brings together young people who are already at the top positions in the state administration (Ministers, Deputy Ministers, Counselors, Chiefs of Cabinets). This year their annual conference was held in Belgrade because they wanted to promote the very idea of their organization in our country with the aim of recruiting the youth of Serbia in their Association. The conference was supported by the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Norway. ✓

A. DJ.

LK M70 exclusive
cal.30-06
2005

Famous and oldest manufacturer of sporting, hunting weapons and handguns in this part of Europe.

Zastava oružje D.P., Trg Topoljivaca 4, 34000 Kragujevac, Serbia and Montenegro, phone: +381 34 336 077, fax: +381 34 323 683, e-mail: zastavanp@ptt.yu, www.zastava-arms.co.yu

design by Zastava arms